

№4

шілде
июль

2020 (23)

ZIAT

Әлібаева Ақмарал Исағалиқызы
Қолөнер сыныбының мұғалімі

Жуалы ауданы әкімдігінің білім бөлімінің
«№1 Балалар өнер мектебі» КММ

Редактор бағаны

Елбасымыз Н.Ә. Назарбаев «Қазақстан жолы - 2050»: бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» Жолдауында: «Біз үшін болашағымызға бағдар ететін, ұлтты ұйыстырып, ұлы мақсаттарға жетелейтін идея бар. Ол – Мәңгілік Ел идеясы» деп, халқымызды алда күтіп тұрған асқар асуларды, төтенше маңызды мақсат-міндеттерді атап көрсетіп берген еді. Осы Жолдауда Қазақстан Республикасындағы білім беру мәселесін айрықша атап көрсетіп (Қазақстан жолы – 2050. 4 бағыт. БІЛІМ ЖӘНЕ КӘСІБИ МАШЫҚ - ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНІҢ, КАДР ДАЯРЛАУ МЕН ҚАЙТА ДАЯРЛАУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒДАРЫ/Біздің жұмыстарымыздың білім беру саласындағы басымдықтары), бұл салаға жаңашылдық енгізіп, түрліше реформалауды баса айтып көрсеткен.

Кез-келген мемлекеттің болашағы оның білім және ғылым деңгейінің қаншалықты дамуына тікелей байланысты. «Ел болам десең - бесігіңді түзе» деп ұлы Мұхаң айтқандай, осы күні өсіп-жетіліп келе жатқан жас жеткіншектерге, оқушылар мен студенттерге білім берудің соңы тәсілдерін қолданып, олардың қоғамда толық азамат болып қалыптасуына ықпал ете білу керектігі күн тәртібінен түспеген мәселе.

Осы орайда «ZIAT» ғылыми-әдістемелік орталығы» ЖШС 2016 жылдың мамыр айынан бастап шығаратын «ZIAT» ғылыми-әдістемелік журналы білім беру және ғылым кеңістігіндегі инновациялық жаңалықтарды және педагогтар, студенттер, оқушылар мен мектепке дейінгі жастағы бүлдіршіндердің ғылыми-танымдық еңбектерін жариялап отырмақ. Журналдың негізгі міндеті: оқушылар, студенттер және ұстаздардың түрлі тақырып бойынша жазған еңбектерін көпшілік назарына ұсыну, мұғалімдерге білікті педагог ретінде қалыптасуға жәрдемдесу, ғылымдағы әр деңгейдің арасында қарым-қатынасты нығайтуға әрекет ету. Журнал мектепке дейінгі мекемелерден бастап жоғары оқу орындарына дейінгі аралықтағы мәселелерді қамтиды.

Құрылтайшы/Учредитель

"ZIAT" Ғылыми-әдістемелік орталығы
Научно-методический центр "ZIAT"

"ZIAT" журналы 2016 жылы 25 мамырда
Қазақстан Республикасы Мәдениет және
Ақпарат министрлігінде тіркеліп,
№16000-Ж куәлігі берілген.

Журнал "ZIAT"

зарегистрирован 25 мая 2016г
в министерстве Культуры и информации
Республики Казахстан и выдано
свидетельство №16000-Ж.
ISSN: 2617-1937

Журнал Қазақстан Республикасының
мерзімді баспасөз тізіміне енгізілген.

МББ индексі 74926.

Журнал включен в список
периодических изданий
Республики Казахстан.

Индекс ППИ 74926.

Шығу жиілігі: Жылына 6 рет шығады
Мақалалар қазақ, орыс, ағылшын
тілдерінде басылады.

Периодичность:

Выходит 6 раз в год,

материалы публикуются на
казахском, русском, английском языках.

Адрес редакции:

010000

г.Нур-Султан,
ул. Иманова 50

Е-mail:

ziat.journal@mail.ru

Сайт:

www.centeroir.kz

Журналды редакциядан
сатып алуға болады.
Жазыламын деушілер
жоғарыдағы мекен-жайға
хабарласа алады.

Таралымы/Тираж
1000

Редактор/ редактор:

Сергазина А.К.

Редактор орынбасары/Зам.редактора

Идрисов Б.Ш.

Беттеуші-дизайнер/Дизайн, верстка

Кимашева Г.Е.

Редакциялық алқа/Редакционный совет:

Жұманова Б.Қ. – "ZIAT" ҒӨО-ғы" ЖШС директоры

Урынбасарова Э.А. – п.ғ.д., профессор

Орынбаев А. А. – п.ғ.к.,

ҚР білім беру ісінің құрметті қызметкері,

ҚазҰЖҒА корреспондент-мүшесі

Төрекұлова Д. М. – э.ғ.д., профессор,

ҚазҚЭжХСУ "Менеджмент" кафедрасының меңгерушісі

Төрекұлова Ә. Н. – PhD докторы,

"ZIAT" ҒӨО-ғы" ЖШС ғылыми қызметкері

Ұмбетпаева С. К. – жоғары категориялы ұстаз,
РФ-ның еңбек сіңірген қызметкері, Ресей құрметті ұстазы

Баймағамбет О.А. – педагог-әдіскер

Жуманова Б.К. – директор ТОО "НМЦ "ZIAT"

Урунбасарова Э.А – д.п.н., профессор

Орынбаев А. А. – к.п.н.,

Почетный работник образования РК,

член-корреспондент КазНАЕН РК

Турекулова Д.М – д.э.н., профессор,
зав. кафедрой "Менеджмент" КазУЭФимТ

Турекулова А.Н - доктор PhD,

научный сотрудник ТОО "НМЦ "ZIAT"

Ұмбетпаева С.К – учитель высшей категории,
Заслуженный работник РФ, Почетный учитель России

Баймағамбет О.А – педагог - методист

МАЗМҰНЫ - СОДЕРЖАНИЕ

Педагогикалық тәжірибе/Педагогический опыт

Батырова З.С. Балалармен достасып тату өмір сүреміз.....	4
Досанова С.Ш. Мои достижения».....	6
Әлібаева А.И. Құрақ түрлерімен таныстыру.....	10
Жангазінова А.Т. Аяулы алтын күз.....	14
Жұмағали А.Ә. Жеміс - жидектер.....	17
Карабекова Ж.С. Оксидтер. №6 зертханалық тәжірибе «Оксидтердің қасиеттерін зерттеу»...	19
Мендигалиева А.А. Валентина Осеева «Волшебное слово» Вежливость или грубость.....	23
Почтарёва Т.В. Организации итогового повторения курса «Алгебра и начала анализа» в условиях дистанционного обучения.....	26
Хасанова А.К. Когда на улице снег.....	29
Шакерова Г.Ш. Көкөністер.....	33

Ғылыми ізденістер/Научное обозрение

Аяғанова А. А. Дені саудың – жаны сау.....	35
Рамазанова М.Ш. Шертпе күй шеберлері.....	37
Рахимбаева А.Ж. Мамандығым мақтанышым.....	40
Темирбулатова А.А. Основные проблемы обучения профессиональному казахскому языку в колледже и пути их решения.....	41
Хальзова И.Н. Особенности экологического воспитания детей дошкольного возраста.....	43

Шығармашылық мүйісі/Уголок творчества

Материалы творческих конкурсов.....	46
-------------------------------------	----

«Балалармен достасып тату өмір сүреміз»

(музыкалық-коммуникативтік ойындар)

Батырова Зауреш Сериковна, ән-күй жетекшісі

«Атбасар ауданының білім бөлімі жанындағы

№5 «Алтын бесік» бөбекжай бақшасы» МКҚК,

Ақмола облысы, Атбасар қаласы

Ұсынылған құралды балалармен үлкендер де еркін қолдана беруге арналған ойынды, әуенді рухани қарым-қатынасты тығыз байланысуға жетелейтін әдістемелік құрал. Құралдың мақсаты - балалардың жеке тұлға ретінде еркін даму кезеңдерінде, яғни балабақшада үйрену сәттерінде үлкендермен оңай қарым-қатынаста болуға зор ықпалын тигізіп баланың жеке тұлға болып қалыптасуына септігін тигізеді.

Құралдың мақсаты - музыка жетекшілерімен тәрбиешілерге, педагогтар мен ата-аналарға балалардың балабақшада қалыптасатын сәттерде өздерін еркін дамытып, үлкендермен еркін қарым-қатынас жасай алатындарына жол ашатын құрал.

Құралда ұсынылған ойындар, әндер мен билер балалардың күнделікті өмірінде ғана емес, сондай-ақ мерекелерде, достарымен көңілді кеш өткізгенде, мектептегі үзіліс сәттерде де қолдана беруге арналған тиімді құрал.

Негізгі мақсаты:

Әуен арқылы ырғақ пен сазды бірге ұстана білуге және әуеннің ритміне сай ырғақ қозғалыстарын жасап, оны ауыстыра білуге қабілеттерін дамытуға және өз дене қабілеттерінің мүмкіндігінің жаңа қырынан дамыта білуге жетелейді.

Қиғаш мақсаты:

Ритмикалық сезімталдықты дамытып, балалардың ән айту қабілеттерін ырғаққа ілестіру мүмкіндігі арқылы, ритмиканы терең сезіне алу қабілеттерін жетілдіріп, ән айту қабілеттерін дамыта отырып, ырғақ-қозғалысты біріктіре қолдануға жол ашады, әрі әуен арқылы ырғақ қозғалыстарын ауыстырып, есте сақтау қабілеттерін дамытады.

Музыкалық материалмен жұмыс жасау.

Дайындық тапсырмаларын тек сұрақ-жауап арқылы емес, сонымен қатар оған ритмиканы сезіндіру арқылы би қозғалыстарын қосуға болады. Мәселен, дайындаған жаттығуларын орындау барысында балалармен диалог құру арқылы орындалатын әннің мәтіні бойынша қозғалыстарға ілестіре отырып, балаларды бидің барлық ырғағында шапалақ соқтырып аяқпен таптатып, бастарымен шайқатып, қолдарын төмен және жоғары түсіртіп, ырғаққа ілестіріп оқыту қажет.

Кейін жалпы шеңбердегі ырғақты орындап болған соң, назарды әннің мәтініне аударып әнге бірге ілестіріп отыру өте маңызды.

«Алақанымызды соғамыз»

Алақанды соғамыз. (2 рет)

Басымызды қозғаймыз, (2 рет)

Иықтарды қозғалтамыз, (2 рет)

Басымызды қозғаймыз. (2 рет)

Құлағымызды жабамыз.

Құлағымызды ашамыз.

Басымызды қозғаймыз. (2 рет)

Аяқпен топылдаймыз. (2 рет)

Басымызды қозғаймыз. (2 рет)

«Біз қалада туғанбыз»

Біз қалада туғанбыз

Керемет боп өскенбіз.

Аяғымыз балдақтай,

Бетіміз томпақтай

Қайырмасы:

Қолымыз тоқаштай,

Бетіміз алмадай.

Көзіміз жарқырап.

Ерініміз раушандай

Біз баламыз-баламыңбыз.

Қолымызды көтереміз,
Қолымызды түсіреміз,
Басымызды қозғаймыз. (2 рет)
Қолымызды созамыз,
Би - билейміз шаттана.

«Үш қадам»

1 Бір қадам, екі қадам,
Үш қадам- оңға.
Бір қадам, екі қадам,
Үш қадам- солға.
Жүреміз біз алға,
Жүреміз біз артқа
Айналамыз, айналамыз, қайталаймыз!
2.Секіреміз, секіреміз,
Секіреміз- оңға!
Секіреміз, секіреміз,
Секіреміз- солға
Секіреміз біз- алға,
Секіреміз біз- артқа.
Айналамыз, айналамыз, қайталаймыз!

«Саусақтармен, тук»

Саусақпенен саусақпенен тук, тук, тук,
Шапалақтаймыз бірге біз хлоп, хлоп, хлоп.
Шынтақтаймыз шынтақпен трам, трам, трам.
Топылдаймыз аяқпен бам, бам, бам.
Қолды басқа біз қоямыз,
Бірге қолды біз былғаймыз!
Қайырлы тан! (3 рет)
Сенде бірге айт.

«Би билеуге шақырам»

Келе жатып, келе жатып,
Ән саламын күлімдеп,
Мейірімді досымды,
Би билеуге шақырам.
Қайырмасы:
Біз келеміз, біз келеміз,
Бірге шырқап әнімізді.
Мейірімді досымызды,
Би билеуге шақырамыз.
Біз келеміз, біз келеміз,
Біздің сыйлы досымды
Би билеуге шақырамын,
Мейірімді досымызды.

«Он қолмен»

Оң қолымды былғайын!
Осылай, осылай!

Анамен біз билейміз,
Жер басамыз томпылдап.
Анамызбен шаттанып,
Бүгін бірге қуанып,
Анамыздың алақаны
Қуантады әлемді.

«Қайталау жаттығуы»

Жаттығуды қайтала
Бізбен бірге.
Пайдасы болсын десен,
Бізбен бірге қайтала!
Міне біздің алақан!
Міне біздің бетіміз!
Мұрыныңды сыйпай біл!
Мынау біздің-мойынымыз!
Мынау біздің ішіміз!
Жаттығуды қайтала
Бізбен бірге.
Пайдасы болсын десен,
Бізбен бірге қайтала!
Міне біздің алақан!
Міне біздің бетіміз!
Мұрыныңды сыйпай біл!
Мынау біздің-мойынымыз!
Мынау біздің ішіміз!
Қол ұстайық бірге біз!
Жаттығуды қайтала.
Бізбен бірге.
Пайдасы болсын десен,
Бізбен бірге қайтала!
Міне біздің алақан!
Міне біздің бетіміз!
Мұрыныңды сыйпай біл!
Мынау біздің-мойынымыз!
Мынау біздің ішіміз!
Қол ұстайық бірге біз!
Жоғарыға секіріп, шаттанайық!
Жаттығуды қайтала.
Бізбен бірге.
Пайдасы болсын десен,
Бізбен бірге қайтала!
Міне біздің алақан!
Міне біздің бетіміз!
Мұрыныңды сыйпай біл!
Мынау біздің-мойынымыз!
Мынау біздің ішіміз!
Қол ұстайық бірге біз!
Жоғарыға секіріп, шаттанайық!

Сол қолымды былғайын!

Осылай, осылай!

Қайырмасы:

Көзімізді жұмып-ашып!

Осылай, осылай!

Анамен шаттанайық!

Осылай, осылай!

Оң аяқпен сілтейміз!

Осылай, осылай!

Сол аяқпен сілтейміз!

Осылай, осылай!

«Менің керемет кебісім»

Билеуге бірге тұрамыз,

Билеген қандай көңілді.

Кебісіміз әдемі,

Билеуге көтерер бізге көңілді.

Қайырмасы:

Кебісім, кебісім,

Менің керемет кебісім.

Кебісті өкшеге қоямыз.

Менің сәнді кебісім.

Келесі аяқпен бірге

Достым бірге билейік.

«Иық -мандай»

Иық-мандай, бір, екі, үш шапалақ. (2р)

Иық-мандай (3р)

Бір, екі, үш шапалақ.

Қайырмасы:

Жалғыз өзім серуендеп жүрем,

Досыма мейіріммен қарайын.

Бәрін қайта бастаймыз.

2.Мұрынмен-бетіміз, бір, екі, үш шапалақ.

(2р)

Мұрын-бетім, бір, екі, үш шапалақ.

3.Құлақ пен қас бір, екі, үш шапалақ. (2р)

Құлақ пен қас (3р) бір, екі, үш шапалақ.

«Би билеуге шақырам»

Келе жатып, келе жатып,

Ән саламын күлімдеп,

Мейірімді досымды,

Би билеуге шақырам.

Қайырмасы:

2. Біз келеміз, біз келеміз,

Бірге шырқап әнімізді.

Мейірімді досымызды,

Би билеуге шақырамыз.

3. Біз келеміз, біз келеміз,

Біздің сыйлы досымды.

Би билеуге шақырамын

Мейірімді досымызды.

«Мои достижения»

Досанова Сауле Шаймухаметовна

Учитель русского языка и литературы

ГУ«Средняя общеобразовательная школа №35» г.Павлодара

УРОК 42.	Школа: ГУ «СОШ № 35» г.Павлодара	
Мои достижения		
Дата: 18.02.2020	Ф.И.О. преподавателя: Досанова Сауле Шаймухаметовна	
КЛАСС: 3 «Ә»	Количество присутствующих:	Количество отсутствующих:
Цели обучения, которым посвящен урок	3.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя план/свои заметки 3.3.5.1 находить и извлекать информацию в словарях и справочниках самостоятельно 3.4.1.1 писать связные предложения по данной теме и создавать постер 3.5.1.2 использовать сложные предложения с союзами и, а, но и т.д. по предложенным моделям	
Учебные цели	Умеют определять причинно-следственную связь в прослушанном тексте, пересказывать текст. Знают структуру простого и сложного предложения. Применяют в	

	письменной и устной речи предложения разной структуры	
Предполагаемый результат	Все учащиеся смогут: Определять причинно-следственную связь в прослушанном тексте , пересказывать текст. Применять в письменной и устной речи простые и сложные предложения.	
	Большинство учащихся смогут: обыгрывать ситуацию с помощью мимики и жестов; заменять сложное предложение простыми, простые – сложным.	
	Некоторые учащиеся смогут: использовать дополнительную информацию из словаря или Интернета для выполнения заданий	
Языковая цель	Основные термины и словосочетания: Изученные слова данного раздела Используемый язык для диалога / письма на уроке: • Распредели правильно слова – предметы • Опиши • Сочини • Назови вид искусства	
Материал прошедших уроков	Учащиеся могут иметь определенную базу знаний по теме «Сложное предложение» на русском языке.	
План		
Планируемое время	Запланированная деятельность	Ресурсы
Начало урока 10 мин.	1. Организационный момент. Приветствие учащихся на двух языках. Сообщение темы и цели урока. 2. Актуализация знаний. (Г) Актуализация знаний. (Ф) Учитель предлагает дать название кластеру: ? театр музыка живопись слово (Деятельность учащихся) Учащиеся размышляют, делают вывод, что это искусство, вместо вопроса вставляют название кластера. Что знаем? Что умеем?	<u>Ассоциации к слову «искусство»</u> sociation.org/word/достижени <u>e/</u>
Середина урока 30 мин.	3. Изучение нового материала. (К, Ф) Учитель делит класс на 3 группы (по уровню усвоения программного материала) В каждой группе находится спикер , который будет оценивать свою группу на протяжении всего урока. а в	

	конце урока даст оценку работы. (Деятельность детей) Делятся на группы, выполняют задания. (Г) 1. задание На Ваших партах лежат листки. Вы должны составить кластер к этим словам. 1 группа: Театр 2 группа: Музыка 3 группа: Живопись 2 задание: 1.Рассмотрите картину В.Васнецова. 2. Ответьте на вопросы. Опиши Аленушку. - Рассмотри картину Виктора Михайловича Васнецова «Аленушка». - Какую русскую народную сказку она напоминает? - Где находится Аленушка? - Какое настроение у Аленушки? Запиши в тетрадь эти прилагательные. - Подберите слова-действия (глаголы) к описанию позы Аленушки. - Какими словами можно охарактеризовать горе Аленушки? - Опиши природу, которая окружает Аленушку. Запиши эти слова и словосочетания в тетрадь. - Какие краски художник использовал, чтобы создать печальное настроение?	Учебник, задание 1. yandex.kz/images»виды искусства yandex.kz/images»картина васнецова аленушка Учебник, задание 2. Краткое описание картины Аленушка art-portrets.ru»Краткое описание Учебник, задание 3. yandex.kz/images»текст – описание картины васнецова аленушка Правила письма http://www.klassnye-chasy.ru/prezentacii-prezentaciya/russkiy-yazyk-po-russkomu-yazyku/v-1-klasse/pravila-pisma video.yandex.kz»музыкальные физминутки
	3. Сочини. План 1. Кого художник изобразил на картине? 2. Какие цвета использовал художник при написании картины? 3. Опиши Аленушку, ее внешний вид, настроение. 4. Какие у тебя впечатления от картины? Используя план, составь текст и расскажи (Деятельность учащихся) Отвечают	Учебник, задание 4. yandex.kz/images»устаревшие слова в сказках

	на вопросы, составляют связный текст, записывают текст в тетрадь. 4. Преобразуй Выбери слова, которые больше всего подходят к сказке. Запиши их и укажи часть речи. (Деятельность учащихся) Читают текст и записывают подходящие слова. <i>Ответ:</i> Задумал, меньшого, утомился, скинул, закусывает, водицы, травушке. 5. Поразмышляй. На Ваших партах лежат кроссворды, которые Вы должны отгадать. НАЗОВИ ПЕРСОНАЖ СКАЗКИ 6. (Деятельность учащихся) Ученики в группе отгадывают кроссворд. 7. Допиши слово. Учитель предлагает прочитать стихотворение, вставить пропущенное слово, объяснить его смысл. Записать стихотворение в тетрадь. (Деятельность учащихся) Ученики читают стихотворение, вставляют слово <i>художник</i>, записывают в тетрадь.	Учебник, задание 5. yandex.kz/images предметные картинки yandex.kz/images впечатления и театре Учебник, задание 6. yandex.kz/images значение слова спектакль Учебник, задание 7, стр. 31
	А сейчас обратите внимание на доску. И попробуйте отгадать загадку.(устно) 6 задание Учитель загадывает загадку. Задаёт вопросы. Что нужно художнику для рисования? Выпиши все слова-предметы (существительные). Придумай со словом художник сложное предложение с союзом «а». (Деятельность учащихся) Ученики слушают или читают загадку, отгадывают ее. 7 задание. Мы знаем, что сложное предложение	Учебник, задание 8. yandex.kz/images что нужно художнику для рисования

	состоит из 2 и более простых предложений. Сейчас я хочу, чтобы Вы по схеме составили свои сложные предложения. А [], И [] НО	
Конец урока 5 мин.	5. Итог урока. (К, Ф) Вспомните, чему вы научились на этом уроке, что было для вас сложным, легким в исполнении. Рефлексия «Волшебная палочка». – Если я найду волшебную палочку, я попрошу ее помочь...(кому?).	

«Құрақ түрлерімен таныстыру»

Әлібаева Ақмарал Исағалиқызы

Қолөнер сыныбының мұғалімі

Жуалы ауданы әкімдігінің білім бөлімінің

«№1 Балалар өнер мектебі» КММ

Сабақтың мақсаты:

Білімділік: Құрақтың шығу тарихын, құрақ құрау технологиясын меңгеру. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану арқылы құрақ құрау өнерін сабақта қолдану, құрақ көздерін біріктірудің әдіс - тәсілдерін, жасауға және жоспарлауға үйрету. Алған білімдерін практикамен ұштастыру.

Дамытушылық: теориялық білімдерін іс жүзінде шығармашылықпен дамыту, оқушының шеберлігі мен ой-өрісін дамытуға тәрбиелеу, матаны таңдау, геометриялық фигуралардан әртүрлі эскиз жасау дағдыларын нығайту;

Тәрбиелік: қазақ халқының өнерін бағалай білуге, әсемдікке, ұқыптылыққа, төзімділікке баулу. Құрақ құрай білу арқылы қабілеттілік, шеберлікке, икемділік, іскерлік, эстетикалық талғамдарын қалыптастыру.

Сабақтың құрал-жабдықтары: құрақ түрлері, қайшы, сызғыш, қарындаш, өшіргіш, түрлі түсті қағаз, бор, мата түрлері.

Сабақтың барысы:

Ұйымдастыру кезеңі: оқушылармен сәлемдесу, түгелдеу.

Жаңа сабақ

«Пазл» әдісі.

Мақсаты: топқа бөлу.

Қызыл және көк түсті қағаз қиындыларын ортадан таңдап алу, 2 топқа бөлінеді.

Топтарға ат қою:

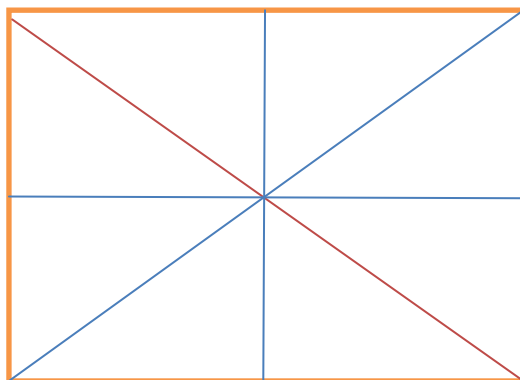
Көктемнің ең алғаш гүлі? Бәйшешек

Көктемнің ең әсем гүлі? Қызғалдақ

Әр қағаз қиындылардың артында қауіпсіздік ережелерге байланысты сұрақтар берілген. Сұрақтарға жауап бере отырып «пазлды» құрастырады. **ҚАУІПСІЗДІК ЕРЕЖЕЛЕРІ:**

1. Қол инесімен жұмыс жасағандағы қауіпсіз ережелері
2. Иненен жұмыс кезінде оймақ не үшін тағады.
3. Қайшымен жұмыс жасағандағы қауіпсіз ережелері
4. Үтікпен жұмыс жасағандағы қауіпсіз ережелері
5. Құрал саймандарды қайда сақтаған жөн
6. Жұмыс аяқталғаннан кейінгі қауіпсіздік талаптары
7. Электр қуатымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы
8. Үй ішіндегі қауіпсіздік ережелері

Құрастырылған пазлда құрақтың геометриялық түріне жатады.

Құрақ дегеніміз не?

Құрақтың екі мағынасы бар:

1. көлдің жағасында өсетін өсімдік,
2. мата қиындыларынан бұйым жасау.

Ертеден келе жатқан өнер, апаларымыз тігетін құрақ құраудың да өзінідік тарихы бар.

Абай атамыз айтқан бес дұшпанның бірі – ысырап болса, өнердің бұл саласы да ысырапшылдыққа жол бермейді.

Ысырапқорлық қазақтарға жат қылық. Ежелден ата-бабаларымыз үнемшіл болып қолдағы темір, сүйек, ағаш, тері тәрізді заттардың да кесінділерін қажетіне ұқсатып, аяқ асты тастамаған. Ал қолдағыны осылай ұқсатуда қиыстырып құрақ құраушылардан асқан шебер жоқ. Құрақ құрау қыз-келіншектерді ысырапқорлықтан тыйып үнемділікке үйретеді.

Көне дәуірде құрақ бұйымдарға киелі қасиеттер тән саналған. Мәселен, қазақтардың наным бойынша, заттарды дайындауға матаның ұсақ қиықтары неғұрлым көбірек пайдаланылған сайын, олардың иелеріне соғұрлым бала, мал, мүлік көп болады деген сенім болған.

Сондықтан да құрақтарды сый ретінде жиі тартатын. Жаман рухтан қорғау үшін – жаңа туған сәбиге көйлекті қырық құрақтан тігетін, ал ересек балаларға қырық құрақтан шапандар мен тақиялар дайындайтын. Төсек жабдықтарын, бесік жапқышты құрақтан жасайтын.

Қыз ұзату, келін түсіру тойларында құдағилар бір-біріне құрақтан әдемі ою-өрнек салынған әсем қоржындармен сый-сыяпат апаратын болған. Әр уйде құрақтан жасалған бұйымдардың болуы – отбасының ұлт жандығын ғана танытып қоймайды. Бұл қазақ қолөнерінің ежелгі түрінің қайтадан жаңғырып, қазіргі заман талабына сай жарасым тауып отырғанын көрсетеді. Құрақтан жасалған бұйымдардың көбеюі шетелдіктерге біздің еліміздің қолөнерінің қаншалықты дамығанын паш етіп, қазақты әлем халықтарына кеңінен танытуға жарқын жол ашты. Құрақ құрау қыз-келіншектеріміздің жанында ұлтжандылық қасиеттерді орнықтырып, оларды ұлттық қолөнерімізді сүйуге, оны дамытуға үлес қосуға тәрбиелейді.

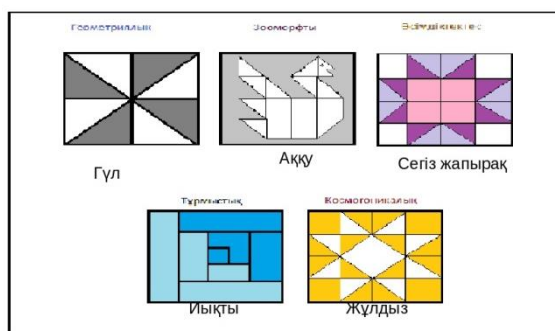
3.Құрақ құрау үшін алдымен қажетті материалдар таңдап алынып,олар түрі,түсі,матасына қарай сұрыпталады.

Құрақ құрау екі мақсатты көздейді:

1- матаның қиындыларын іске ұқсату(кәдеге жарату)

2- үлкен сәнділікке баулу, матадан әр түрлі фигуралар жасай отырып, қиюластырып жастық, көрпешелер тігу.

Құрақ түрлері:

Құрақтың түрлері мыналар: ботагөз, жұлдыз, тұмарша, құдықша, қайшы сынық мүйіз, қайшы, аққу құрағы т.б. Осы құрақ түрлері өзінің ерекшелігімен,қиюласу өрнегіне қарай мынадай топтарға бөлінеді.

- 1.Өсімдік тектес – көкөрістік.
- 2.Ғарыштық – космогониялық
- 3.Жануарларға байланысты – зооморфтық
- 4.Геометриялық.

Құрақты қалай,қай жерде қолданыуға болады?

1. Жапырақ, сегіз жапырақ құрақтар-қонақ бөлмелерде қолданылады.
2. Гүл жапырақтар салынған құрақ-жас жұбайларға дайындалады.
3. Ши құрақтар көбіне төсекте қолданылады. Қыз жасауларында қолданады.
4. Аққу жас жұбайлардың шымылдырығында қыздың төсек жапқышында және шымылдырықтың тұсына ілінетін түс киіз өңірінде қолданылады.

Құрақ басқа мемлекеттерде де қолданыла ма?

Орта Азия халықтары арасында,мәселен,қазақтар мен қырғыздарда ол –«құрақ», Ресейде -« лоскутное шитье», ал Америкада – «пэчворк» және «квилт» деп жапон халқында құрақ өнері сашико деп аталады.

Құрақтар қалай орналасады?

Құрақтардың көрпеді орналасу ерекшелігін айта кетсек, мысалы: қарсы құрақ, жұлдыз құрақ, шатыр құрақ және ботагөз құрақ көрпешенің ортасында орналасады. Ортадағы құрақ пен шетіндегі құрақтың арасында «су» жүргізеді. «Су» дегеніміз бір түсті матадан жіңішке кесінді. Екі түрлі матадан жүргізсе «қос су» деп аталады. Құрақтың шетіне шеттік жүргізеді.

Құрақ технологиясы:

1. Өрнек сызбасын қағаз бетіне түсіру.
2. Түс таңдап бояу.
3. Геометриялық пішінде үлгі қағаз дайындау.
4. Матаны үлгі қағаз мөлшерімен қию.
5. Төртбұрыш, үшбұрыштарды қиғанда тігіске кететін өлшемді дұрыс есептеу.
6. Өрнек бойынша бөлшектерді рет-ретімен тігу.

Сарамандық жұмыс.

«Талаппен бастап, талғаммен аяқта!»

1. Әр оқушы өз қалауымызша құрақ үлгісін жасаймыз.
2. Үлгіні түрлі-түсті қағазға түсіріп қиямыз.
3. Түрлі – түсті қағаздан дайын болған құрағымызды картонға жапсырамыз.

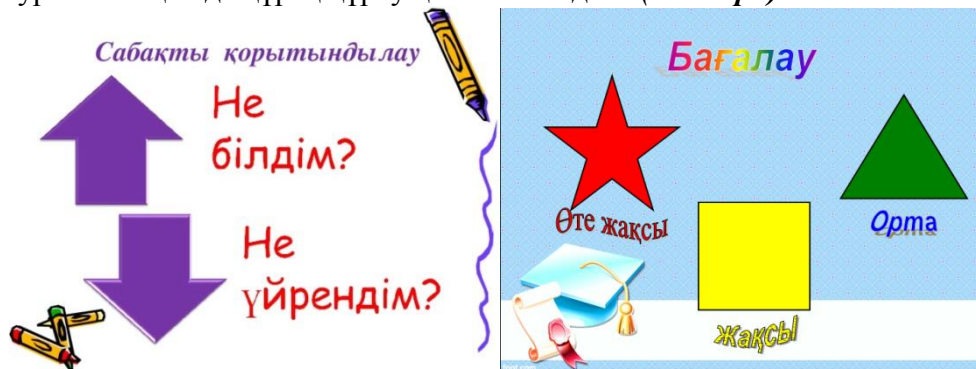
Сергіту сәті.

Плакатта жаңа тақырыпқа байланысты сөзжұмбақ беріледі.

1. Жас жұбайлардың шымылдырығында қолданылатын құрақ түрі қандай ?(Аққу)

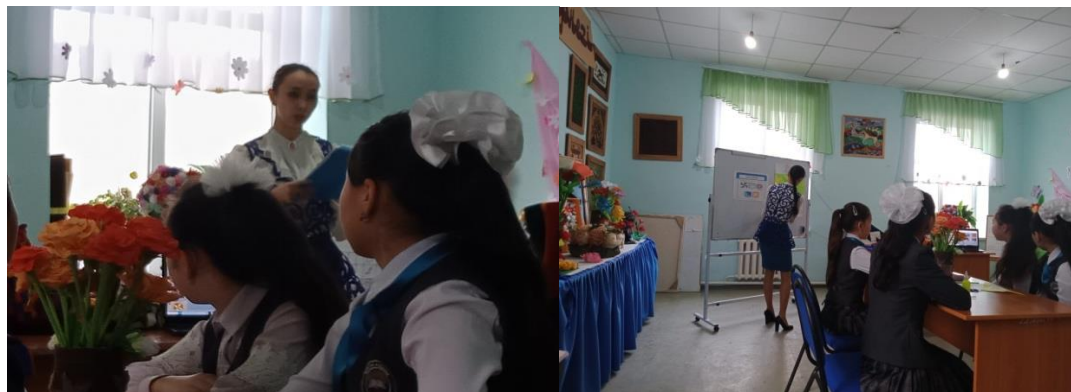
2. Жапон халқында құрақ құрау қалай аталады ? (Сашико)
3. Аспан денесіне байланысты аталатын құрақ түрін ата ? (Жұлдызша)
4. Өсімдік тектес құрақты тағы басқаша қалай атайды? (көкөрістік)
5. Жапырақ, сегіз жапырақ құрақтар-қандай бөлмелерде қолданылады? (конак)
6. Құрақты « лоскутное шитье» деп қай елде атайды? (Ресей)
7. Еуропа халқында құрақ құрау қалай аталады ? (Пэчворк)

Үйге тапсырма: Құрақ түрлерімен танысу.

Сабақ нәтижесі:

Фото есеп

Жұлдыз құрағы

Ши құрақ

«Аяулы алтын күз»

Жангазинова Анар Турсыновна, тәрбиеші

«Қапшағай қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің

«Ақдидар» балабақшасы» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорны

Мақсаты: Балаларды күз мерекесіне тән белгілерді тауып, табиғатты қорғауға, жемістер мен көкөністерді ажырата білуге, оның сұлулығын тамашалауға тәрбиелеу. Берекелі күз туралы мағлұмат беріп, тақпақтары мен ән билер арқылы мерекелік көңіл күй сыйлау.

Музыка залына пойыз болып тәрбиеші мен балалар кіреді. Олар әр жыл мезгілінен құралған аялдамаға тоқтайды.

Күз ханшайымы: Сәлеметсіңдер ме, балалар! Күзгі бақ аялдмасына қош келдіңдер!

Балалар: Сәлеметсіз бе!

Күз ханшайымы:

Уа, халайық, дархан далам армысың,

Табиғатым жаны жайсаң тал мүсін

Ханшайымы Күздің бүгін келіп тұр,

Алмақ болып бар халқымның алғысын!

Құрметті қонақтар, ата-аналар бүгін «Көркемай» ортаңғы тобының балалары дайындаған «Аяулы алтын күз!» атты ертеңгілігімізге қош келдіңіздер!

Ән: «Күз жомарт»

Күз туралы тақпақтар:

1. Қуандырып біздерді,

Мерекелі күз келді.

Кел жемісті алтын күз,

Кемелденсін халқымыз!

С.Кәусар

2. Астық жеміс жиылды,

Қамбамызға құйылды.

Ардақты күз мың алғыс,

Алдық өнім сыйыңды.

Ақжол

3. Көбейді құт-береке

Астық толы қоймамыз.

Құтты болсын мереке

Алтын күзді тойлаймыз.

Інжу .

Ұлдардың орындауында көңілді «Жемістер мен көкөністер» биі.

Музыка жетекшісінің шешімімен жалпы би қойылады. Барлық балалар шығып көңілді би билейді. Би аяқтала бергенде бір бала әлсірей құлайды.

Ақжол: Тоқтаңдар, тоқтаңдар!

Бойымнан әл құрып

Көздерім бұлдырап

Басым айналып барады!

(Басқа балалар көмектесіп, демейді).

Р.Дінмұхаммед: Дәрігер, дәрігер! ("Жедел жәрдем" машинасының дыбысы естіліп, дәрігер келеді.

Дәрігер: Мені неге шақырдыңдар,

Қандай шағым, арыздар бар?

Р.Дінмұхаммед: дәрігерлік көмек керек!

Дәрігер: Қазір қарап шығайын,
Неден ауырғанын ұғайын... (Фонендоскоппен кеудесін тыңдайды)
- А - а - а - деп қане, аузыңды ашшы..... (Тексереді)

Тістерің орнында, тамағың іспеген

Қол - аяғың әлсізденген

Қызуың ыссы екен

Білдім, неден ауырғаныңды...!

Жеткілікті мөлшерде ағзаңа

Дәрумендер жетіспеген!

Дәрумендер табиғи болғаны дұрыс,

Көп - көп көкөніс, жемістер жеуге тырыс!..

Қазір күз мезгілі түсті ғой,

Жемістер де, көкөністер де пісті ғой!

Қоймаға қоңырау шалайық

Күз өнімдерін осында алдырайық!

- Алло, алло! Қойма ма?

Бізге жемістер мен көкөністер керек

Машинаға тиеп жіберіңіз

Мүмкін болса тезірек!

(Машинаның дыбысы естіліп, руль ұстаған жүргізуші бала жемістер мен көкөністерді «тиеп» алып келеді) Картоп, өрік, қияр, сәбіз, қарбыз, асқабақ.

Алихан, Аян, Артем, Назар, Василий, Мирас. Е.Дінмұхаммед.

Балалардың тақпақтары:

Картоп біздің атымыз

Жер астында жатырмыз

Бір тамырдан тараған,

Ағайынбыз бәріміз. Алихан

Ал мен болсам, өрікпін,

Бау-бақшаға көрікпін.

Тосап та мен, шырын мен,

Алса егер теріп кім? Аян

Көктеп ерте шырмалып,

Өсемін мен бүр жарып.

Атым қияр теріп ал

Жиі-жиі суарып. Артем

Өсіретін бойыңды

Дамытатын ойыңды.

Қоянға да азықпыз,

Сәбіздерміз жазықсыз. Назар

Дәрігер:

Көкөністер, жемістер

Денсаулыққа пайдалы

Мұны жақсы біліңдер

Оларды жақсы көріңдер.

Күз ханшайымы: Дәрігер сізге көп рахмет, төрлетіп біздің ертеңгілігімізді тамашалаңыз.

Ән: «Күз келгенде» хор.

Күз ханшайымы: Күз мезгілінің ерекшеліктері туралы сұрайды.

-Балалар біз жаңбырдан қорқамыз ба?

Балалар: -Жоқ, себебі біздің қолшатырымыз бар.

Қыздардың орындауында «Қолшатыр» биі.

Дәрігерді шығарып салу.

Дәрігер: Балалар сендер өте өнерлі, ақылды екенсіңдер. Сендерге көп рахмет. Сау болыңдар.

Желдің соғуы. Кірпіні және оның қысқа жинаған азығын жел ұшырып кетеді.

Кірпі аң-таң болған күйде қайда тап болғанын сұрайды.

Күз ханшайымы: -Сәлеметсің бе, кірпіжан! Біз күзгі бақта «Аяулы алтын күз» мерекесін тойлатып жатырмыз, кел төрлетіп балалардың өнерлерін тамашала, - дейді.

Кірпі: Менің көңіл-күйім жоқ, қысқа жинаған бар азығымды жел ұшырып кетті, өздерің тойлата беріңдер, мен кеттім,- дейді.

Күз ханшайымы: Жо-жоқ кірпіжан! Біз әрқашан достарымызға қамқор боламыз, «Жұмыла көтерген жүк жеңіл», -демекші, достарымыз қиындыққа тап болған кезде көмектесеміз. Балалар кірпі досымызға көмектесеміз ғой.

Балалар: - Иә. Балалар көмектеседі.

Балалардың үш тілде тақпақтары:

Апорт дейтін алмамын,

Тіл үйірген бал- дәмім.

Қандай жеміс болса да

Артық менің салмағым.

Р.Дінмұхаммед

Большие яблоки,

Маленькие яблоки

Знаете что?

Мне нравятся все.

Әдемі

Apples big

Apples small

Gues what?

I like them all.

Ф.Полина

Мен алқызыл шиемін,

Күн сәулесін сүйемін

Тақпақ та бар мен жайлы,

Мәртебеге иемін.

АйшаБибі

Тамсандырған бар жұртты,

Мені ерекше бал қыпты

Туысқаны алманың,

Кім мақтамас алмұртты.

Нурбек

К сентябрю в саду поспела,

Груша по- английски реат.

Інжу

Ән: «Бұл қай кезде болады?» хор.

Кірпі: Күздің берекелі де молшылық айында бір ойын ойнап жіберейік. Ол ойын «Кім жылдам» деп аталады.

Ойын шарты: ұлдар бір себетке көкөністерді, қыздар екінші себетке жемістерді жинау керек.

Ұлдар: Назар, Ақжол, Бексұлтан, Төрехан.

Қыздар: Сезім, А.Кәусар, Н.Полина, Ф.Полина.

Қыздардың орындауында «Жау-жау жаңбыр!» әні.

Кірпі: Керемет! Балалар өте өнерлі екенсіңдер, жарайсыңдар! Мен енді орманға қайтайын, сау болыңдар!

Ұлдар мен қыздардың орындауында «Күзгі вальс»

Күз ханшайымы: Құрметті қонақтар, ата-аналар күз берекелі де мерекелі, астықты болсын демекпіз!

Берекелі бақ дәулет,
Арта түссін тойланып
Сау болыңдар қонақтар,
Келгенше жыл айналып.
Осымен ертенгілігіміз аяқталған жоқ, мерекеміздің жалғасы топта болады.

«Жеміс - жидектер»

Жұмағали Алиса Әбілханқызы, тәрбиеші

«Қапшағай қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің

«Ақдидар» балабақшасы» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорны

Білім беру саласы: Қатынас

Мақсаты: сөздік қорларын молайту; қазақ тіліне тән дыбыстарды айыра білуге жаттықтыру. Сөздерді сөз тіркесімен айту дағдысын қалыптастыру. Ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамыту.

Қолданылатын көрнекілік құралдар: бау-бақшаның суреті, муляждар, үлестірмелі суреттер.

Қажетті құрал-жабдықтар: компьютер, қарындаш.

Сөздік жұмысы: алма, алмұрт, өрік, шие, жүзім, жеміс.

Балалардың іс-әрекеті

Мотивациялық-қозғаушылық

Сәлеметсіңдер ме, балалар!

Табақтағы жемістер мен көкөністерді атап, екі ыдысқа бөлуді ұсыну.

Неге екі ыдысқа салынғанын анықтатады.

«Көкөніс» тақпаған қайталату.

Жауаптарын жалпылап, жаңа сөздермен таныстыру.

-Сәлемдеседі.

Дөңгелене тұрып, муляждарды алып, қазақша атауларын естеріне түсіреді. Оларды екіге бөлудің себебін түсіндіруге тырысады.

Ұйымдастырушылық-ізденушілік

-Қияр не? Сәбіз не?

Тақтада бау-бақша суретінде алманың қайда өсіп тұрғанына көңілдерін аударады.

-Алма – жеміс. Же-міс.

Дәптердегі ыдыстағы жеміс-жидектермен таныстырады.

-Мынау - алмұрт. Ал-мұрт. Ұ-ұ-ұ-ұл-ұр-ұқ. ЖҰ-бы-мұ-мұрт – алмұрт. Алмұрт – жеміс. Алмұрт сары. Алмұрт дәмді.

- Мынау – шие. Шие – жеміс.Шие дәмді. Шие қызыл.

Алмұрт үлкен, шие кішкентай.

-Мынау – өрік. Ө-рік.

Тілдік жаттығу.

Өрік өсті, өрік пісті. Өрік өте дәмді.

Өрік – жеміс. Өрік сары.

Мынау – жүзім. Жү-зім.

Ү-ү-ү (ерін гүлге ұқсайды).

Жүзім – жеміс. Жүзім дәмді.

«Кім тез көрсетеді?» дидактикалық ойыны. Ойын жаңа сөздерді бекітуге арналған.

Sergitu satı.

Көп отырып, шаршадық,
Қозғалуды аңсадық.
Жүгіргіміз келеді
Әдемілеп ән салып,
Топ-топ басайық,
Жаттығулар жасайық.
Қайырымды жан болып,
Жамандықтан қашайық.

«Айтқанды істе» дидактикалық ойыны. Шарты: балалар педагогтің нұсқауларын орындайды.

- Қызыл алма ал.
- Сашаға алмұрт бер. т.с.с

Дәптермен жұмыс.

- Қияр – көкөніс.
- Сәбіз – көкөніс

Сурет бойынша сұрақтарға жауап береді.

Жеміс сөзін айтып жаттығады.

Дыбыстық жаттығуды қайталайды. Алдарындағы суретті көрсете отырып, сөздерді сөз тіркестерімен айтып үйренеді.

Үлестірмелі суреттерден тауып, дұрыс айтып жаттығады.

Айнаға қарап үйренеді. Аталған жемісті көрсетіп, атайды.

Оқытушы атаған жеміс суретін көрсетеді, атайды.

Өлеңді айтып тұрып, оның мазмұнына сай қимылдар жасайды.

Табақтағы муляжды алады, нұсқауды орындайды.

Дәптердегі тапсырманы орындай отырып, сөздерді, түстерді естеріне түсіреді.

Рефлексиялық-Түзетушілік

Бекітуге арналған сұрақтар:

1. Қандай сөз үйрендің?
2. Шие қандай?

Естеріне сақтаған жаңа сөздерді айтады. 1-2 сөзден тұратын сөз тіркестері мен сөйлемдер құрастырып айтады..

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: жеміс, алмұрт, алма, шие, жүзім, өрік сөздерін

Түсінеді: сөздерді сөз тіркесімен айту дағдысын.

Қолданады: сөздерді саналы түрде естеріне сақтауды.

Оксидтер. №6 зертханалық тәжірибе «Оксидтердің қасиеттерін зерттеу»

Карабекова Жанар Салменовна

«Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің

«Балқаш қаласы жалпы білім беретін типтік мектеп-интернаты» КММ

Пәні Химия	Сыныбы: 8												
Күні/Дата:	Мұғалімнің аты-жөні: Карабекова Жанар Салменовна												
ОӘК тақырыбы/Тема УМК	Білім берудің жаңа философиясының тұжырымдамалық ойлары аясында химияны оқыту процесін жобалаудың қазіргі әдістері												
Бөлім тақырыбы/Тема раздела(Сквозная тема)	8.4А Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары. Генетикалық байланыс												
Сабақ тақырыбы/Тема подраздела	Оксидтер.№6зертханалық тәжірибе «Оксидтердің қасиеттерін зерттеу»												
Оқу мақсаты / Цели обучения (ЦО) ұзақ мерзім жоспардан из долгосрочного плана	8.3.4.7 -оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру												
Сабақмақсаты / Цели урока	Оқушылардың барлығы орындай алады: оксидтердің құрамы мен физикалық және химиялық қасиеттерін білсе Оқушылардың көпшілігі орындай алады: химиялық қасиеттерін зерттей алады, түсініп алып, олардың маңызына байланысты мәліметтерді тауып, хабарлайды Оқушылардың кейбірі орындай алады: есеп шығара алады, тақырып мазмұнына байланысты мәліметтерді талдайды, сипаттайды, өмірмен байланыстырып, дәлел келтіреді												
Бағалау критерийлері / Критерии оценивания	Оксидтердің құрамы мен физикалық және химиялық қасиеттерін білді. Химиялық қасиеттерін түсініп алады, олардың маңызына байланысты мәліметтерді тауып, хабарлайды Тақырып мазмұнына байланысты мәліметтерді талдады, сипаттайды, өмірмен байланыстырды, дәлел келтіреді,есеп шығарды												
Тілдік мақсаттар / Языковые цели	Дағдыларды дамыту / Развитие навыков: негіз, сілті, қышқыл, негізгі оксидтер, қышқыл оксидтері, қышқыл тұздары, негізгі тұздар, орта тұздар Үштілділік / Трехязычие: <table><tr><td>Қазақша</td><td>орысша</td><td>ағылшынша</td></tr><tr><td>қышқылдар-</td><td>Кислота</td><td>acids</td></tr><tr><td>негіздер-</td><td>Основание/щелочи/</td><td>grounds</td></tr><tr><td>оксидтер</td><td>оксиды</td><td>oxides</td></tr></table> Негізгі терминдер мен сөз тіркестері / Основные термины и словосочетания: Қышқыл,сілті,индикатор, лакмус, фенолфталейн, метилоранж Сабақтағы сұхбат, жазылым үшін қолданылатын сөздер / Используемый язык для диалога/письма на уроке: Оксидтер	Қазақша	орысша	ағылшынша	қышқылдар-	Кислота	acids	негіздер-	Основание/щелочи/	grounds	оксидтер	оксиды	oxides
Қазақша	орысша	ағылшынша											
қышқылдар-	Кислота	acids											
негіздер-	Основание/щелочи/	grounds											
оксидтер	оксиды	oxides											

	болып бөлінеді. Негізгі оксидтер өзара әрекеттеседі ... Қышқыл оксидтері өзара әрекеттеседі ... Талқылау сұрақтары / Вопросы для обсуждения: Қышқыл және сілті ерітінділерімен жұмыс жасағанда қандай қауіпсіздік ережелерін сақтау керек?																						
Құндылықтарды қалыптастыру/ Формирование ценностей	Жалпыұлттық «Мәңгілік Ел» идеясының, «Рухани жаңғыру» құндылықтары / Ценности общенациональной идеи «Мәңгілік Ел» и «Рухани жаңғыру» Ынтымақтастықта жұмыс жасау, ой пікірлерімен бөлісу, өз ісіне жауапкершілікпен қарау дағдыларын дамыту, зерттеушілік дағдыларын қалыптастыру;																						
Ресурстар/ Ресурсы	Химия Алматы «»Атамұра баспасы 2018 "Bilimland" интерактивті мектеп; https://www.youtube.com/watch?v=sutUv0vJmdk https://www.youtube.com/watch?v=XqMRFNL7AVs																						
Сабақ кезендері/ Этапы урока	Мұғалімнің іс-әрекеті / Деятельность учителя (мақсатқа қалай қол жеткіземін?/ Каким образом я достигну целей обучения?)	Бағалау тәсілдері / Методы оценивания (расписать что и как)																					
Сабақ басы/ Начало урока минута	Мақсаты/ Цель: Мақсаты : Психологиялық ахуал қалыптастыру Сынып реттілігін қадағалау. Оқушыларды түгелдеу. Оқу құралдарын байқау. Мұғалім сабақтың тақырыбы мен міндеттерін айтады. «Жүректен – жүрекке....» әдісі арқылы бір-біріне жылы лебіздерін білдіріп, сыныпта жағымды ахуал туғызу.																						
Сабақтың ортасы	Жаңа білім: Жаңа білім тапсырмалары: Блум таксономиясы І.Білу(таным мен ойлау деңгейі- төмен деңгей) 1.« Жуан-жіңішке сұрақтар» әдісі Мәтінмен жұмыс жасау үшін.. Оқушыларға 149-150 беттерді 152-153бетерді оқу «»Химиялық диктант» түсініп жазғызады презентация түрінде көрсетіледі содан өздері бір-бірін тексереді N ₂ O, NO, BaO, SO ₂ , CaO, CO ₂ , ZnO. Тапсырма. Төмендегі қосылыстардың ішінен оксид формулаларын таңдаңыз: N ₂ O, SiO ₂ , C ₁₂ O ₇ , HMnO ₄ , PbO, NH ₃ , Ca (OH) ₂ , Fe ₂ O ₃ , CuO, , CO ₂ , H ₂ O, SO ₂ , CO,	Сұрақтар кестесі <table><tr><th>«жіңішке» сұрақтар</th><th>«жуан» сұрақтар</th></tr><tr><td>Кім...?</td><td>Үш түрде түсіндір, неліктен...</td></tr><tr><td>Не...?</td><td>Неге осылай екендігін түсіндір...</td></tr><tr><td>Қашан...?</td><td>Неліктен осылай ойлайсыз...?</td></tr><tr><td>Мүмкін...?</td><td>Бұлардың өзгешелігі неде ?</td></tr><tr><td>Болады...?</td><td>Егер басқаша болса ше...?</td></tr><tr><td>Қалай атады...?</td><td></td></tr><tr><td>Солай ма...?</td><td></td></tr><tr><td>Келісесіз бе...?</td><td></td></tr><tr><td>Дұрыс па...?</td><td></td></tr></table>	«жіңішке» сұрақтар	«жуан» сұрақтар	Кім...?	Үш түрде түсіндір, неліктен...	Не...?	Неге осылай екендігін түсіндір...	Қашан...?	Неліктен осылай ойлайсыз...?	Мүмкін...?	Бұлардың өзгешелігі неде ?	Болады...?	Егер басқаша болса ше...?	Қалай атады...?		Солай ма...?		Келісесіз бе...?		Дұрыс па...?		
«жіңішке» сұрақтар	«жуан» сұрақтар																						
Кім...?	Үш түрде түсіндір, неліктен...																						
Не...?	Неге осылай екендігін түсіндір...																						
Қашан...?	Неліктен осылай ойлайсыз...?																						
Мүмкін...?	Бұлардың өзгешелігі неде ?																						
Болады...?	Егер басқаша болса ше...?																						
Қалай атады...?																							
Солай ма...?																							
Келісесіз бе...?																							
Дұрыс па...?																							

	CaO, N2O3. 2. №6зертханалық тәжірибе «Оксидтердің қасиеттерін зерттеу». https://www.youtube.com/watch?v=sutUv0vJmdk Мақсат:оксидтердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну Реактивтер Сөндірілмеген әк(CaO)Қызыл фосфор (P)Индикаторлар,Дистилденген су.Химиялық құрал-жабдықтар:Фосфор табақшасы, сынауықтар,темір қасық,спирт шам, сіріңке,конустік колба. Судың оксидтермен әрекетесуі А)Карлен табақшаға сөндірілмеген әк түйірін салып,оған жайлап су құйындар. Реакция жүреме? Біраз тұндырып алып,ерітіндіні құйып алындар,оны екі сынауыққа бөліп құйындар да индикатормен тендеулерін жазындар Ә)Фосфор (V)оксидімен; https://www.youtube.com/watch?v=XqMRFNL7AVs Темір қасықпенен біраз қызыл фосфорды алып, спирт шамының жалынында ұстандар.Фосфор от алған сәтте қасықты конустық колбаға салындар.Колба фосфор оксидінің ақ бауымен толады,оған біраз дистилденген су құйып аралыстырындар.Идикаторлармен сынаңдар.Реакция тендеулерінде жазындар Қорытынды; Вен түрінде /CaO, P2O5-ұқсастығы мен айырмашылығы/												
		<table><tr><th>Бағалау критерийі:</th><th>Дескриптор:</th></tr><tr><td>- Табиғаттағы оксидтер туралы түсінік алады;</td><td>-Оқулық мәтінімен танысады;</td></tr><tr><td>- Кейбіроксидтерді атауларымен және формулаларымен танысады;</td><td>-Сыныпта талқылайды;</td></tr><tr><td>- Кейбір оксидтер атауларымен және формулаларымен танысады;</td><td>- оксидтерге анықтама береді;</td></tr><tr><td>-Индикаторлар тураллы түсінік алады;</td><td>- Оксидтер ерітінділерінің әсерінен индикаторлардың түсінің өзгеруін ажыратады;</td></tr></table>	Бағалау критерийі:	Дескриптор:	- Табиғаттағы оксидтер туралы түсінік алады;	-Оқулық мәтінімен танысады;	- Кейбіроксидтерді атауларымен және формулаларымен танысады;	-Сыныпта талқылайды;	- Кейбір оксидтер атауларымен және формулаларымен танысады;	- оксидтерге анықтама береді;	-Индикаторлар тураллы түсінік алады;	- Оксидтер ерітінділерінің әсерінен индикаторлардың түсінің өзгеруін ажыратады;	
Бағалау критерийі:	Дескриптор:												
- Табиғаттағы оксидтер туралы түсінік алады;	-Оқулық мәтінімен танысады;												
- Кейбіроксидтерді атауларымен және формулаларымен танысады;	-Сыныпта талқылайды;												
- Кейбір оксидтер атауларымен және формулаларымен танысады;	- оксидтерге анықтама береді;												
-Индикаторлар тураллы түсінік алады;	- Оксидтер ерітінділерінің әсерінен индикаторлардың түсінің өзгеруін ажыратады;												

		Қ/б: «Жетондар тарату» әдісі арқылы мұғалім оқушыларды бағалайды; Бағалау критерийлері №6 зертханалық тәжірибе «Оксидтердің қасиеттерін зерттеу». <table><thead><tr><th>№</th><th>Дискриптор</th><th>балл</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>Практикалық жұмысты дұрыс және нақты құрастыру;</td><td>1</td></tr><tr><td>2</td><td>1.СаО мен су реакция өтеме 2.Индикаторда нені байқадыңыз 3.Реакция тендеулерін жазыңыз 4 Темір қасықпенен біраз қызыл фосфорды алып, спирт шамының жалынында ұстандар нені байқадыңыз 5. Фосфор от алған сәтте қасықты конустық колбаға салыңдар.Колба фосфор оксидінің ақ бауымен толады,оған біраз дистилденген су құйып аралыстырыңдар. Идикаторлармен сынаңдар 6. Реакция тендеулерін жазыңыз 7.Қорытынды</td><td>1 1 2 1 2 2</td></tr><tr><td>3</td><td></td><td>10</td></tr></tbody></table> Бағалау «Жарайсы4»-8-10балл «Жақсы»-5-7балл «Қайталау керек!»-1-6	№	Дискриптор	балл	1	Практикалық жұмысты дұрыс және нақты құрастыру;	1	2	1.СаО мен су реакция өтеме 2.Индикаторда нені байқадыңыз 3.Реакция тендеулерін жазыңыз 4 Темір қасықпенен біраз қызыл фосфорды алып, спирт шамының жалынында ұстандар нені байқадыңыз 5. Фосфор от алған сәтте қасықты конустық колбаға салыңдар.Колба фосфор оксидінің ақ бауымен толады,оған біраз дистилденген су құйып аралыстырыңдар. Идикаторлармен сынаңдар 6. Реакция тендеулерін жазыңыз 7.Қорытынды	1 1 2 1 2 2	3		10	
№	Дискриптор	балл													
1	Практикалық жұмысты дұрыс және нақты құрастыру;	1													
2	1.СаО мен су реакция өтеме 2.Индикаторда нені байқадыңыз 3.Реакция тендеулерін жазыңыз 4 Темір қасықпенен біраз қызыл фосфорды алып, спирт шамының жалынында ұстандар нені байқадыңыз 5. Фосфор от алған сәтте қасықты конустық колбаға салыңдар.Колба фосфор оксидінің ақ бауымен толады,оған біраз дистилденген су құйып аралыстырыңдар. Идикаторлармен сынаңдар 6. Реакция тендеулерін жазыңыз 7.Қорытынды	1 1 2 1 2 2													
3		10													
Сабақ соңы / Конец урока	Үйге тапсырма: § 42-43 оқу түсіну,ережелерді жаттау жуан курсивпен көрсетілген және 3-сызбанұсқа,32-кесте жаттау.,7,9-жаттығуду жазбаша дәптерге сызу, 151,152,153-154 бетте жазбаша орындау	Кері байланыс сұрақтар арқылы оқушылар өздерінің алған білімдерін сараптайды 1. БҮГІНГІ САБАҚТА МАҒАН ҚИЫЗЫҚТЫ БОЛДЫ. 2. МАҒАН ҚИЫНДЫҚ ТУҒЫЗДЫ. 3. МЕНІҢ КӨНІЛ-КҮЙІМ (РЕФЛЕКСИЯ ПАРАҚТАРЫНА ТҮСІРЕДІ)													
Мұғалімнің өткізген сабақ бойынша рефлексиясы / Рефлексия учителя по проведенному уроку		Бұл тарауды сабақ туралы рефлексия жасау үшін пайдаланыңыз. Сол бағандағы өзіңіз маңызды деп санайтын сұрақтарға жауап беріңіз. 1.Сабақтың мақсаты дұрыс қойылды; 2.Бүгінгі сабақ барысында оқушылардың СаО, Р2О5 суда және оттекте жануын көрді, туралы білімдері тереңдетілді; 3.Барлық оқушылар тегіс қамтылып, сабаққа													

	белсенді қатысты; 4.Біздің жоспарлы дифференциация жақсы жүзеге асты; 5.Оқушылар оқу мақсаттарына жетті, оны оқушылардың ауызша және жазбаша тапсырмаларды орындаған жауаптарынан көруге болады. 6.Сабақ жоспар бойынша өтті;
Жалпы бағасы / Общая оценка Жалпы бағалау Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқыту мен оқуға қатысты)? 1: "Bilimland" интерактивті мектептегі тақырыптық жаттығуларды қызығушылықпен белсенді орындайды; 2: Бағалау критерийлері-жауаптармен жұмыс жасағанда оқулықтағы мәтінді зерттеушілікпен оқып, жауаптарын іздейді; Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқыту мен оқуға қатысты)? 1: «Миға шабуыл» әдісін тиімді пайдалануды жетілдірсем; 2: Оқушылардың танымдық тапсырманың шешімін іздеп, ойлау және зерттеушілік қызметін дамыту бағытында ширату жаттығуларын тереңдетсем. Осы сабақтың барысында мен сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістіктері/ қиыншылықтары туралы нені анықтадым, келесі сабақтарда не нәрсеге назар аудару қажет?	

Валентина Осеева «Волшебное слово» Вежливость или грубость

Мендигалиева Арайлым Амангельдиевна

Учитель начальных классов

г.Актобе, КГУ «Средняя школа № 19»

Предмет: литературное чтение урок: 16	Школа: КГУ «Средняя школа № 19»	
Дата:	ФИО учителя: Мендигалиева Арайлым Амангельдиевна	
Класс: 4	Количество присутствующих:	Количество отсутствующих:
Раздел (сквозная тема):	В контексте сквозной темы «Общечеловеческие ценности»	
Тема урока:	Валентина Осеева «Волшебное слово» Вежливость или грубость.	
Цели обучения, которым посвящен урок:	4.1.1.1 – формулировать вопросы для установления причинно-следственных связей, явлений, поступков и отвечать на открытые вопросы 4.2.8.1 – извлекать, перерабатывать полученную информацию, делать выводы и представлять полученные сведения в виде схемы причинно-следственных связей 4.3.4.1 – совершенствовать работу, исправляя лексические и стилистические неточности, орфографические и пунктуационные	
Развитие навыков:	1.1 Понимание содержания аудио/видео информации	

	2.8 Извлечение информации из различных источников 3.4 Нахождение и исправление ошибок	
Критерии оценивания	Учащиеся смогут: формулировать вопросы для установления причинно-следственных связей, явлений, поступков и отвечать на открытые вопросы; извлекать, перерабатывать полученную информацию, делать выводы с помощью одноклассников.	
Привитие ценностей	Ценности, основанные на национальной идее «Мәңгілік ел»: казахстанский патриотизм и гражданская ответственность; уважение; сотрудничество; труд и творчество; открытость; образование в течение всей жизни.	
Материал прошедших уроков:	Использование пословиц и поговорок/отрывков из стихотворений/ басен. Невербальные средства общения. Чтение вслух, беглое, сознательное и выразительное чтение; чтение по ролям/выборочно. Написание творческих работ с добавлением новых героев, нового сюжета.	
Ход урока:		
Этапы урока	Запланированная деятельность на уроке	Ресурсы
0-1 мин	Создание положительного эмоционального настроения:	Эмоциональный настрой
	-Добрый день ! Придумано кем-то. Просто и мудро при встрече здороваться! Добрый день солнцу и птицам, Добрый день улыбчивым лицам! Каждый становится добрым, доверчивым, Пусть добрый день длится доверчиво. Улыбнитесь друг другу.	
Середина урока 2-5 мин 6-8мин	Актуализация жизненного опыта. Целеполагание. (К) Проверка домашнего задания. Работа над лексической и грамматической темой урока. (П) Формулирование темы и цели урока. Работа с учебником. Игра: «Доскажи словечко». Кто знает ответ – поднимает руку. Встретив зайку, ёж-сосед Говорит ему: «...» (Привет!) А его сосед ушастый Отвечает: «Ёжик, ...» (Здравствуй!) К Осьминожке Камбала В понедельник заплывала, А во вторник на прощанье Ей сказала: «...» (До свиданья!) Неуклюжий песик Костик Мышке наступил на хвостик. Поругались бы они, Но сказал он «...» (Извини!) Трясогузка с бережка Уронила червяка,	

	И за угощение рыба Ей пробулькала: «...» (Спасибо!) Ребята вежливые слова называют ещё волшебными. -А почему их так называют?	
9-17мин.	Работа над литературным произведением: (И) Самостоятельная работа. Прочитай название произведения. Определи, это сказка или рассказ. Используя «изучающее» чтение, найди в тексте наиболее важные моменты. (К) Словарная работа. Покоситься - смотреть искоса, сбоку Буркнуть - сказать невнятно, проворчать, пробормотать Стряпать - готовить пищу Противень - железный с загнутыми краями лист для выпечки пирогов Сквер - небольшой общественный сад в городе	
18-21мин.	(Г) Работа в группах. - Составь вопросы, которые начинались бы со слов «Что ...?», «Когда ...?», «Где ...?», «Почему ...?».	
22-27мин.	(П) Проведи исследование. - Прочитай выделенные курсивом в тексте слова и выражения. Соотнеси их со значениями, данными ниже. Расскажи, как менялось поведение героев рассказа.	
28-31мин.	Работа в парах. Из частей пословиц соберите целые и подумайте, какая из них точнее выражает главную мысль рассказа. Добрый человек потом - говори. Сначала думай... ..добром и платят. Волшебное слово... ..добру и учит. Век живи...	
32-37мин.	(И) Творческая работа. Возможно, в твоей жизни были случаи, когда тебе помогло волшебное слово. Напиши об этой истории рассказ. Проверь ошибки, используя орфографический словарь.	
Конец урока 37-40мин.	Итог урока. Рефлексия. Предлагает оценить свою работу при помощи линейки успеха.	Картинки для рефлексии.

Организации итогового повторения курса «Алгебра и начала анализа» в условиях дистанционного обучения

Почтарёва Татьяна Владимировна

Учитель математики

КГУ "Средняя школа - гимназия №9"

Государственного учреждения "Отдел образования города Актобе"

Аннотация

В целях обеспечения качества образования при переходе учебного процесса на дистанционные образовательные технологии помимо демонстрации телеуроков, которые были представлены по телеканалам «EL ARNA», «BALAPAN» по расписанию, учителя РК предложили и свои уроки. В помощь учащимся для использования дополнительных цифровых образовательных ресурсов были представлены презентации и видеоролики.

В период проведения занятий в дистанционном режиме мною был разработан методический материал для организации итогового повторения курса «Алгебра и начала анализа» за курс средней школы в 11 классе Естественно – математического направления.

В условиях дистанционного обучения, были поставлены требования к структуре урока:

видеообъяснение нового учебного материала учителем - 6 (шесть) минут;

2-3 вопроса для закрепления на экране крупным шрифтом - 1 (одна) минута;

2-3 учебных задания для закрепления на экране крупным шрифтом - 1 (одна) минута;

1-2 дополнительных цифровых ресурса по теме - 1 (одна) минута;

ссылки на дополнительные ресурсы для самостоятельного изучения - 1 (одна) минута.

Повторение организовано по долгосрочному планированию и содержит ключевые разделы курса «Алгебра и начала анализа». Предлагаю один из уроков повторения на тему «Логарифмы. Преобразование выражений, содержащих логарифмическую функцию».

Цель урока: Обобщение знаний и расширение практических умений в преобразовании выражений, содержащих логарифмическую функцию.

Предлагаю следующий методический материал и презентацию к нему:

Ход урока:

Вступительное слово учителя.

Ребята, мы с вами заканчиваем 11 класс. Конечно мы понимаем, что весь школьный курс математики готовил нас к исследованию функций. Преобразования выражений, содержащих логарифмическую функцию расширяют наши познания и открывает перед вами значительное число эвристических приемов общего характера. Задания такого типа помогают повысить уровень математического и логического мышления.

Знаете ли вы, что

Как показало исследование, область применения логарифмов не ограничивается лишь техническими науками, также она играет важную роль в литературе, психологии и даже в сельском хозяйстве. Испокон веков целью математической науки было помочь людям узнать больше об окружающем мире, познать его закономерности и тайны, облегчить сложные и «громоздкие» вычисления. С помощью логарифмов можно рассчитать интенсивность звука, яркость звезд, скорость летательного аппарата и даже предсказать землетрясения.

Определение:

Если $a > 0$ и $a \neq 1$ и $b > 0$, а $b = a^n$, то $\log_a b = n$,

Основные логарифмические формулы:

$\log_a a = 1$ и $\log_a 1 = 0$

$$\log_c(a \cdot b) = \log_c a + \log_c b$$

$$\log_c\left(\frac{a}{b}\right) = \log_c a - \log_c b$$

$$\log_c a^n = n \cdot \log_c a$$

$$\log_c^n a^m = \frac{m}{n} \cdot \log_c a$$

$$\log_a b = \frac{\log_c b}{\log_c a}$$

$$\log_a b = \frac{1}{\log_b a}$$

$$m^{\log_a n} = n^{\log_a m}$$

$$\log_a b \cdot \log_c d = \log_c b \cdot \log_a d$$

$$a^{\log_a b} = b$$

Вспомним:

Логарифмирование – это преобразование, при котором логарифм выражения с переменными приводится к сумме или разности логарифмов переменных.

Необходимо чётко различать сумму логарифмов $\lg a + \lg b$ и логарифм суммы $\lg(a + b)$

Сумма логарифмов равна логарифму произведения, т.е. $\lg a + \lg b = \lg(a \cdot b)$

А для логарифма суммы $\lg(a + b)$ формулы нет.

Обратите внимание!

Дано $x = \frac{3a^2 \sqrt[5]{b^3}}{c^4(a+b)}$, $a > 0, b > 0, c > 0$. Найти $\lg x$

Решение:

Логарифмируя, получим:

$$\lg x = \lg \frac{3a^2 b^{\frac{3}{5}}}{c^4(a+b)} = \lg 3 + \lg a^2 + \lg b^{\frac{3}{5}} - \lg x c^4 - \lg(a+b) = \lg 3 + 2 \lg a + \frac{3}{5} \lg b - 4 \lg c - \lg(a+b).$$

Ответ: $\lg 3 + 2 \lg a + \frac{3}{5} \lg b - 4 \lg c - \lg(a+b)$

Потенцирование – это преобразование, обратное логарифмированию. Два этих действия позволяют нам на практике применить свойства логарифмов.

Дано:

$$\lg x = 2 \lg a - 5 \lg b + \frac{3}{7} \lg c, a > 0, b > 0, c > 0.$$

Найдите выражение для x

Потенцируя, получим:

$$\lg x = \lg a^2 - \lg b^5 + \lg c^{\frac{3}{7}} = \lg \left(a^2 c^{\frac{3}{7}} \right) - \lg b^5 = \lg \frac{a^2 c^{\frac{3}{7}}}{b^5} = \lg \frac{a^2 \sqrt[7]{c^3}}{b^5}$$

$$x = \frac{a^2 \sqrt[7]{c^3}}{b^5}$$

Ответ: $\frac{a^2 \sqrt[7]{c^3}}{b^5}$

Повторим основное логарифмическое тождество:

$$a^{\log_a b} = b$$

Докажем:

$$3^{\log_2 5} = 5^{\log_2 3}$$

$$3^{\log_2 5} = (5^{\log_5 3})^{\log_2 5} = 5^{\log_5 3 \cdot \log_2 5} = 5^{\frac{\log_2 3}{\log_2 5} \cdot \log_2 5} = 5^{\log_2 3}$$

Применим еще два свойства логарифмов:

$$\log_a b = \frac{1}{\log_b a}, a \neq 1, b \neq 1 \text{ и } a > 0, b > 0;$$

$$\text{Или } \log_a b \cdot \log_b a = 1$$

$$\log_c^n a = \frac{1}{n} \cdot \log_c a, \text{ где } a \neq 1 \text{ и } a > 0, c > 0; n \neq 0$$

Найдём значения выражений:

$$\left(\sqrt[3]{7}\right)^{\frac{8}{\log_2 7}} = \left(7^{\frac{1}{3}}\right)^{\frac{8}{\log_2 7}} = 7^{\frac{8}{3 \log_2 7}} = 7^{\log_7 2} = 2.$$

$$\log_3 \log_4 \sqrt[3]{4} = \log_3 \log_4 4^{\frac{1}{3}} = \log_3 \frac{1}{3} = \log_3 3^{-1} = -1.$$

$$\begin{aligned} \frac{3}{7} (\log_2 32 + 27^{\log_3 4})^{\log_3 14} &= \frac{3}{7} (\log_2 2^5 + (3^3)^{\log_3 4})^{\log_3 14} = \\ &= \frac{3}{7} (5 \log_2 2 + 3^{\log_3 4^3})^{\log_3 14} = \frac{3}{7} (5 + 4^3)^{\log_3 14} = \frac{3}{7} 69^{\log_3 14} = \frac{3}{7} \cdot 14 = 6. \end{aligned}$$

Найдём значения выражений:

$$\begin{aligned} \sqrt{36^{\log_6 5} + 10^{1+\lg 2} + 6 \cdot 3^{\log_3 36}} &= \sqrt{36^{\log_6 5} + 10^{1+\lg 2} + 6 \cdot 3^{\log_3 36}} = \\ &= \sqrt{6^{2 \log_6 5} + 10 \cdot 10^{\lg 2} + 6 \cdot 3^{\log_3 2 \cdot 6}} = \sqrt{5^2 + 10 \cdot 2 + 6 \cdot 6} = \\ &= \sqrt{81} = 9. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \lg \operatorname{tg} 1^\circ + \lg \operatorname{tg} 2^\circ + \dots + \lg \operatorname{tg} 89^\circ &= \\ &= \lg (\operatorname{tg} 1^\circ \cdot \operatorname{tg} 2^\circ \cdot \operatorname{tg} 3^\circ \cdot \dots \cdot \operatorname{tg} 87^\circ \cdot \operatorname{tg} 88^\circ \cdot \operatorname{tg} 89^\circ) = \\ &= \lg (\operatorname{tg} 1^\circ \cdot \operatorname{tg} 2^\circ \cdot \operatorname{tg} 3^\circ \cdot \dots \cdot \operatorname{ctg} 3^\circ \cdot \operatorname{ctg} 2^\circ \cdot \operatorname{ctg} 1^\circ) = \lg (\operatorname{tg} 45^\circ) = \lg 1 = 0. \end{aligned}$$

Применим формулу перехода к другому основанию:

$$\begin{aligned} \log_a b &= \frac{\log_c b}{\log_c a} \\ \log_5 4 \cdot \log_6 5 \cdot \log_7 6 \cdot \log_8 7 &= \\ &= \log_5 4 \cdot \frac{\log_5 5}{\log_5 6} \cdot \frac{\log_5 6}{\log_5 7} \cdot \frac{\log_5 7}{\log_5 8} = \frac{\log_5 4}{\log_5 8} = \log_8 4 = \log_{2^3} 2^2 = \frac{2}{3} \end{aligned}$$

Вычислим одни логарифмы через другие:

$\log_{30} 3 = a, \log_{30} 5 = b$. Найдём $\log_{30} 8$

$$\begin{aligned} \log_{30} 8 &= 3 \log_{30} 2 = 3 \log_{30} \frac{30}{15} = 3(\log_{30} 30 - \log_{30} 15) = \\ &= 3(1 - \log_{30} (3 \cdot 5)) = 3(1 - \log_{30} 3 - \log_{30} 5) = 3(1 - a - b) \end{aligned}$$

Вычислим $\log_{35} 28$, если $\log_{14} 5 = a$ и $\log_{14} 7 = b$

$$\begin{aligned} \log_{35} 28 &= \frac{\log_{14} 28}{\log_{14} 35} = \frac{\log_{14} (2 \cdot 14)}{\log_{14} (5 \cdot 7)} = \frac{\log_{14} 2 + 1}{\log_{14} 5 + \log_{14} 7} = \frac{\log_{14} \frac{14}{7} + 1}{a + b} = \\ &= \frac{1 - \log_{14} 7 + 1}{a + b} = \frac{2 - a}{a + b} \end{aligned}$$

Таким образом,

Наш урок позволит перейти к решению логарифмических уравнений, неравенств и их систем.

Задания самостоятельной работы:

1. $\lg 5 = a, \lg 3 = b$. Найдите: $\log_{30} 8$

2. Вычислите: $\log_9 \log_4 64$

Ссылки на дополнительные ресурсы для самостоятельного изучения:

<https://bilimland.kz/ru/subject/algebra/11-klass/koren-n-oj-stepeni-i-ego-svoystva?mid=%info%>

<https://www.youtube.com/watch?v=Kn2MeMk8Ee4&list=PLvtJKssE5NrhlWsz1EV0LGlzRSoKt23JB&index=1>

<http://www.unimath.ru/?idstructure=70340&mode=0>

Ребята!

Наш сегодняшний урок является составной частью итогового повторения за курс средней школы и дальнейшим развитием функциональной линии обучения математике.

Вы получили основное содержание по новой теме, другие материалы вы получите от своего учителя! Если у вас есть вопросы, вы их можете задать учителю! Удачи в освоении нового материала, друзья!

Литература:

1. Учебник «Алгебра и начала анализа» (ЕМН) 11 класс, Абылкасымова А.Е., Жумагулова З.А., Шойынбеков К.Д., Корчевский В.Е. 2015.
2. Логарифмы, Шахмейстер А.Х., 2016.
3. Алгебра - Часть II. 2005. Киселев А.П.
4. Показательные и логарифмические уравнения, неравенства, системы, Локоть В.В., 2004.
5. Сборник задач по алгебре. Учебное пособие для учащихся с углубленным изучением математики, Галицкий М.Л. и др.
6. Задачи с параметром и другие сложные задачи, Козко А.И., Чирский В.Г., 2007.

«Когда на улице снег»

(Конспект урока по русскому языку с казахским языком обучения)

Хасанова Алия Кенесовна

Учитель русского языка и литературы

КГУ «Общеобразовательная средняя школа №21»

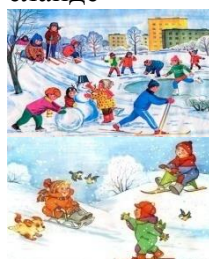
Актауского городского отдела образования

Урок 33. Когда на улице снег.	Школа: КГУ «Общеобразовательная средняя школа №21» Актауского городского отдела образования	
Дата: 3 четверть	Ф.И.О. Хасанова Алия Кенесовна	
Класс: 2 "А"	Кол-во присутствующих: 12	Кол-во отсутствующих: 0
Цели обучения, которым посвящен урок	2.1.4.1 понимать содержание прослушанного текста, определять героев, последовательность событий; 2.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; соблюдать речевые нормы; 2.3.4.1 формулировать простые вопросы по содержанию текста и отвечать на них.	
Учебные цели	Знают, из каких частей состоит рассказ. Понимают, как составить описание картинки, используя слова-помощники. Применяют слово-	

	сочетания при описании картинки.	
Предполагаемый результат	Все учащиеся смогут:	
	понимать содержание прослушанного текста, определять героев, последовательность событий; выписывать словосочетания из стихотворения; описывать сюжет, используя картинки.	
	Большинство учащихся смогут:	
	выучить стихотворение наизусть; составить и записать в тетрадь словосочетания из данных слов; описывать картину, используя в рассказе план и слова-помощники.	
	Некоторые учащиеся смогут:	
	составлять рассказ, соблюдая последовательность действий.	
Языковая цель	Полиязычие: Сугроб - күртiк қар, снеговик – аққала, санки – шана, горка – төбешік, лыжи – шаңғы. Основные термины и словосочетания: <i>Начало рассказа, основная часть рассказа, концовка рассказа</i>	
Материал прошедших уроков	Учащиеся имеют определенную базу знаний по теме на русском языке. Составляют простые предложения, используя слова-предметы, слова-описания, слова-действия.	
План		
Планируемое время	Запланированная деятельность	ресурсы
Начало урока 10 мин	1. Организационный момент. Приветствие учащихся на двух языках. Психологический настрой. <i>Прямо с неба к нам летят</i> <i>Лёгкие пушинки.</i> <i>Серебрятся и блестят</i> <i>Белые снежинки. (М. Мишакова)</i> Игра " Снежинки". На партах лежат белые и голубые снежинки. Класс делится на 2 группы по цветам снежинок. 1 группа -Аяз Ата - Дед Мороз - Santa Claus. 2 группа - Аққала - снеговик - snowman. 2. Актуализация знаний. (К, Г) Учитель предлагает прослушать песню. Беседа по вопросам: О каком времени года говорится в песне? Какая погода зимой? Кого лепили дети? Кто поздравил ребят с праздником? Как вы думаете, о чем будем говорить на уроке? (Деятельность учащихся). Каждая группа отвечает на вопросы и определяют темы и цели урока. Словарная работа. (К,Г) Учитель: Обратите внимание на картинку и ответьте на вопросы: Когда можно лепить снеговика? В какие зимние игры играют дети? На чем катается мальчик с горки? (Деятельность	 <

	учащихся). Дети отвечают на вопросы. ФО. "Словесная похвала".	картинки на слайде 										
Середина урока 25 мин	3. Изучение нового материала. (К) Учитель предлагает послушать стихотворение и ответить на вопросы. - Определите жанр произведения? - Как вы догадались, что это стихотворение? - Что такое рифма? - Назовите слова-рифмы. - Прочитайте третью строчку, словосочетание «в снежной спячке» замените глаголом настоящего времени. (Деятельность учащихся). Отвечают на вопросы учителя, самостоятельно составляют предложение со словом "спит". (Ф, И) Учитель предлагает прослушать отрывок стихотворения И.Сурикова "Детство".Вопрос: На чем катается мальчик? (Деятельность учащихся). Отвечают на вопрос учителя. (К) Просмотр видеоролика. Что случилось с мальчиком? На чем катался автор? Какая гора? Почему он упал? Что значит "кубарем"? (Деятельность учащихся.) Дети отвечают на вопросы, читают выделенные словосочетания <i>дом родной, свернули санки</i>, называют существительные, прилагательные, глаголы, задают к ним вопросы. (И) Выучить наизусть стихотворение. (Деятельность учащихся.) Учащихся рассказывают его наизусть . ФО. «Аплодисменты». (И, П) Учитель предлагает вспомнить, как называются слова, обозначающие действие. Сначала самому найти глаголы в стихотворении, потом свериться с другом. Проверить себя и друга по образцу ответа учителя. (П) Работа в парах. Игра "Составь словосочетания". На столах лежат карточки с двумя столбиками слов.Ученикам нужно составить словосочетания, соединив слова первого и второго столбика. <table><tr><td>лепить</td><td>в снежки</td></tr><tr><td>кататься</td><td>снеговика</td></tr><tr><td>играть</td><td>на коньках</td></tr><tr><td></td><td>на лыжах</td></tr><tr><td></td><td>на санках</td></tr></table>	лепить	в снежки	кататься	снеговика	играть	на коньках		на лыжах		на санках	Учебник, задание 1 Картинка на слайде Учебник, задание 2 Аудиозапись E:\Rus yazyk_Audio_2 kl_Kaz Интернет - ресурс видео сказка по стиху Сурикова https://www.youtube.com/watch?v=zCsrrroTFT_c Слова на слайде карточки
лепить	в снежки											
кататься	снеговика											
играть	на коньках											
	на лыжах											
	на санках											

	(Деятельность учащихся). Составляют словосочетания, записывают в тетрадь. Проверяют записи. Физкультминутка. Мы белые снежинки Летим куда хотим. Мы летели, мы летели, И на землю тихо сели. (К) Работа со словарем. Учитель предлагает назвать на казахском языке, во что дети любят зимой играть, одновременно вывешивая на доску перевод этих слов. (П, И) Работа с правилом. -Какая часть речи называется глаголом? Глагол ↓ действие предмета ↙ ↓ ↘ что делаю что делал? что будет делать? ↓ ↓ ↓ Настоящее время Прошедшее время Будущее время (Деятельность учащихся). Изменяют глаголы по вопросам, работая со схемой. Делают вывод, читают правило в учебнике. (Г) Учитель предлагает детям рассмотреть иллюстрацию в учебнике, используя слова - помощники, составить рассказ. План рассказа 1.Начало рассказа. 2.Основная часть. 3.Концовка рассказа. (Деятельность учащихся). Коллективно составляют рассказ по иллюстрации. ФО.Защита работ.Одна группа защищает. Вторая группа оценивает. 4. Закрепление изученного материала. (И, П) Учитель предлагает сначала подумать самому, а потом вместе с другом рассмотреть картинку, подумать, что было сначала, что потом, рассказать историю, которая приключилась с мальчиком. (Деятельность учащихся). Работая в паре, рассказывают историю. ФО. Взаимооценивание. Группы оценивают друг друга хлопками: молодец -3 хлопка, понравилось -2 хлопка.	Слово-сочетания на слайде Рабочая тетрадь Картинки на слайде Учебник, правило Схема на слайде Бумага А4 План на слайде Учебник, задание 5
Конец урока 5 мин.	5.Итог урока. Рефлексия. Игра "Украшаем снеговика". На доске картинка снеговика. На партах лежат белые и голубые снежинки. Если детям понравилось занятие, вывешивают на снеговика белую снежинку, а если не понравилось, то	

	снежинку голубого цвета. Домашнее задание. Составить синквейн к слову <i>снег</i> .	
--	---	---

Список литературы:

- 1.Русский язык.2 класс. Калашникова Т.М., Беспалова Р.Х., Алматыкітап,2017;
- 2.Русский язык: методическое руководство для учителей 2 класса общеобр. шк. с казах-ским языком обучения. Н.В.Гунько,О.В.Карлова . Алматыкітап баспасы, 2017;
3. Песенка "Белые снежинки".<https://www.youtube.com/watch?v=jnyI4CkL0KA>
- 4.Аудиозапись. Е:\Rus yazyk_Audio_2 kl_Kaz.
- 5.Видео сказка по стиху Сурикова. https://www.youtube.com/watch?v=zCsrrroTFT_c.

«Көкөністер»

Шакерова Галия Шаймуратовна, тәрбиеші

«Қапшағай қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің

«Ақдидар» балабақшасы» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорны

Білім беру саласы: Қатынас

Мақсаты: жаңа сөздерді үйрету; көкөністің түстерін ажыратып дұрыс атай білуге жаттықтыру; қазақ тіліне тән дыбыстарды анық, дұрыс айтуға дағдыландыру; мәдениетті сөйлеуге тәрбиелеу. Тіл үйренуге деген қызығушылықтарын арттыру.

Қолданылатын көрнекілік құралдар: муляждар, қуыршақ, суретті сөйлейтін кітап, жеміс-көкөніс дүкенінің суреті.

Қажетті құрал-жабдықтар: интерактивті тақта, түрлі-түсті қарындаш.

Сөздік жұмысы: қияр, қызанақ, сәбіз, көкөніс.

Мотивациялық-қозғаушылық

Сәлеметсіңдер ме, балалар!

Балаларға таныс «Күз» өлеңін оқып береді.

- Қазір жылдың қай мезгілі?

Қолында кітабы, себеті бар қуыршақ Айжанды көрсетіп, оның қонаққа келгенін хабарлайды.

-Сәлемдеседі.

Такпакты естеріне түсіріп қайталайды, жыл мезгілін айтады. Қызығады, қуанады, білуге ынтығады.

Ұйымдастырушылық-ізденушілік

Айжанның себетінде не барын сұрайды.

-Көкөніс. Кө-кө-ніс. Күзде көкөністер піседі.

Дыбыстық жаттығу.

-Ө-ө-өс - өсті көкөніс.

I-i-піс-піс – пісті көкөніс.

-Айжан қияр алыпты.

Мынау – қияр. Қ-қ-қи-яр.

Қияр – көкөніс.

-Мынау не? Қияр не?

Қияр қандай?

-Қияр дәмді.

- Мынау – қызанақ. Қы-за-нақ. Нақ-нақ – дәмді қызанақ.

Қызанақ – көкөніс.

-Қызанақ қандай?

- Мынау – сәбіз.

Ә-ә-ә-сә-сә-сә-біз.

Біз-біз – алдым сәбіз. Сәбіз көкөніс.

Жаңа сөздерді бекітуге арналған жұмыс.

-Менде сиқырлы кітап бар, кітапты ашып суретін көрсетеді. Мынау не?

Енді тексереміз, мұқият тыңдаңдар.

Айжан қоштасып, кітабын алып кетеді.

Сергіту сәті:

Ал, балалар, тұрайық,

Қолымызды созайық.

Жапырақ болып дөңгелеп,

Жерге келіп қонайық.

1 – 2 – 3

Жапырақ болып үш.

Д/о «Жалғастыр» Бұл ойын сөздерді қайталап, бекітуге арналған.

Қи-..., қыза-..., сә-..., кө-...

Тақтаға «Жеміс-көкөніс дүкені» суреті ілінеді.

Көкеевтің немесе басқа да ақындардың көкөністер туралы жазған өлеңдерінің бір шумағын оқып, түсіндіреді, жаттату үшін бірнеше рет қайталатады.

Дәптермен жұмыс.

Тыңдайды, бірнеше рет қайталайды.

Тыңдайды, дыбыстарды айтып жаттығады.

-Қияр.

Қияр, көкөніс сөздерін жеке-жеке және хормен айтады.

- Қияр жасыл.

- Қиыр дәмді.

Қызынақ сөзін дұрыс айтып жаттығады.

- Қызанақ қызыл.

- Қызанақ дәмді.

Жаттығуды қайталайды.

Суретті атайды.

Тыңдайды, қайталайды.

Қуыршақ Айжанмен қоштасады.

Өлең мазмұнына сай қимылдар қайталайды.

Қияр, қызанақ, сәбіз, көкөніс сөздерін айтады, содан соң осы сөздердің суретін тақтада көрсетеді.

Тыңдайды, қайталайды.

Дәптердегі көкөністерді анықтап, бояйды. Сұрақтарға жауап береді.

Рефлексиялық-

Түзетушілік

Сұрақтар:

1. Қандай сөз үйрендің?

2. Қызанақ қандай? Қияр қандай?

Үйренген сөздерін айтады. «Қандай» сұрағына жауап береді (түстері, дәмі) .

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: қияр, қызанақ, сәбіз, көкөніс сөздерін

Түсінеді: қазақ тіліне тән дыбыстарды анық, дұрыс айту дағдысын.

Қолданады: көкөністің түстерін ажыратып дұрыс айтуды.

«Дені саудың – жаны сау»

Аяғанова Айгерім Абайқызы, тәрбиеші

«Қапшағай қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің

«Ақдидар» балабақшасы» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорны

Кез келген елдің болашағы – оның халқының денсаулығына байланысты екендігі – дәлелдеуді қажет етпейтін шындық. Ал біздің болашақтағы бағытымыз – салауатты өмір салты. «Ауырып ем іздегенше, ауырмайтын жол ізде»- дегенді өсіп келе жатқан ұрпақтың санасына сіңіріп, олардың өз денсаулығына деген жауапкершілікті қалыптастыру баршаның борышы.

«Асқан байлық не керек, денсаулығың болмаса»-деген ойда үлкен мән жатыр. Денсаулық дегеніміз – адам жаны мен тәнінің амандығы. Денінің сау болуын қандай адам қаламайды?

Адамның денсаулығы – қоғам байлығы. Әрбір адам өз денсаулығының мықты болу жолдарын қарастыру керек. Дені сау адамның көңіл-күйі көтеріңкі болып, еңбекке әрқашан құлшына кіріседі. Халқымыз «Дені саудың – жаны сау» деп орынды айтқан. Отанымыздың келешегі, көркеюі – салауатты өмір салтын сақтау қолдауда. Қараңғы үйге кіріп келіп шам жақсаңыз, шам үйді жарық қылады. Біздің де өмірімізді жарық қылатын, жан-жағымызға тамаша сәулесін шашатын, өмірдегі басты байлық – денсаулық. Денсаулық – бұл адамның еңбекке белсенді болуы, әрі ұзақ өмір сүруі, тәннің саулығын және рухани саулығын сезіну. Дені сау адам өзі үшін де, ол өмір сүріп жатқан қоғам үшін де керек. Қоғамдағы не бір жұмысты да сол денсаулық иесі ғана атқара алады. Адам бұл өмірде мәңгілік емес. Сол берілген аз ғұмырды дұрыс пайдалана білмесең, ғұмырың текке өтті дей бер. Алайда ауру төнсе кең дүниені тар қылмақ,-дегендей, өкінішке орай, қымбат байлығымызға кереғар әсерін тигізетін зиянды нәрселер де баршылық.

Соның бірі қазіргі таңда әлемде болып жатқан COVID-19 коронавирусы болып табылады. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы оны пандемия деп таныды.

Пандемия – жаңа ауру түрінің жаһандық ауқымда таралуы. Гректің "пандемос" деген сөзінен шыққан. Қазақшасы – "барлық адамға тиесілі". Мамандар бұл терминді ауру әлемнің түкпір-түкпіріне таралған жағдайда қолданады. Эпидемия деген – аурудың халық арасына тарауы. Ал пандемия дерттің дүние жүзіне таралуын білдіреді. "Пан" деген сөз "жалпыға таралу" деген мағына береді. Пандемия сөзінен қорқудың қажеті жоқ: бұл аурудың қауіптілігінен бұрын оның таралу ауқымын білдіреді және жұқпалы ауруларда ғана қолданылады. Аурудың таралу ауқымы мен жұқтырғандар саны арта түссе, эпидемия пандемияға айналады.

Covid-19 қандай вирус?

Covid-2019 – жұқпалы жолмен тарайтын коронавирустың жаңа түрі. Индет ошағы – Қытайдың Ухань қаласы. Коронавирустың белгілері:

- дене қызуының көтерілуі;
- шаршау;
- құрғақ жөтел.

Кей жағдайда болуы мүмкін белгілер:

- мұрынның бітелуі;
- тұмаурату;
- фарингит;
- диарея

Кейде ауру симптомдары білінбейді. Дене қызуы көтеріліп, жөтел мен тыныс алу қиындағанда дереу медицина көмегіне жүгіну қажет.

Коронавирус қалай таралады?

Covid-2019 жұқтырған науқас жөтеліп, түшкірген кездегі мұрын мен ауыздан шығатын ұсақ тамшылар арқылы адамнан адамға жұғады. Тамшылар заттарға жұғып, ауаға тарайды. Оларға жанасқан соң, вирус көзге, мұрын мен ауызға түседі. Сол себепті найқас адамнан бір метрден астам қашықтықта алшақ жүру керек. Вирустың өмір сүру әзірге ұзақтығы анықталмады.

Коронавирустан сақтану үшін мына жағдайларды естен шығармаған жөн.

- қол мен бетті сабынмен жиі және мұқият жуу;
- қолға арналған спирттік антисептиктерді қолдану;
- көп адам жиналған орындардан аулақ болу;
- науқас адамдармен байланысқа түспеу;
- салқын тию белгілері (дене қызуының көтерілуі, мұрынның бітелуі, жөтел,

тамақтың ауруы) пайда болғанда міндетті түрде дереу үйге жедел жәрдем шақыру қажет.

Антибиотиктер вирустарға әсер етпейді. Олар тек бактериалды инфекциялар кезінде көмектеседі. Covid 2019 вирустық инфекция болғандықтан, антибиотиктерді қолдану тиімсіз. Коронавирус күдігімен ауруханаға жатқызылған науқастарға қосымша бактериялық инфекцияларды емдеу үшін антибиотиктер тағайындалады. Кәзіргі таңда елімізде короновирустың сақтану барысында елімізде карантин жарияланды. Бұл вирус барлық әлемде болып жатқандықтан ауру асқынып тұрған бірінші санаттағы елдерден келген азаматтардан симптомдар анықталса арнайы дайындалған ауруханаға 14 күнге карантинге жатқызылады. Басқа санаттағы елдерден келгендер 14 күн үй жағдайында оқшауланады немесе екі апта бойы медицина қызметкерлерінің бақылауында болады.

Экономикасы шатқаяқтаған әлем елдері карантиннің денсаулық сақтау және әлеуметтік қамсыздандыру салаларына тигізген зардаптарымен әркелкі күресіп жатыр. Пандемияның ең үлкен салдары – жұмыссыздық күрт артып кетті. Ашық аспанымызға қара бұлт төндірген заман кеселдерінен арылу, арылту – көкірегі ояу, көзі ашық әрбір азаматтың борышы.

Өркениеттің жолындағы елдің ертеңі – халқының саулығына байланысты. Дені сау халық – бай халық, халқының дені сау болып тұрса, мемлекеттің де мықты болып тұрары сөзсіз. Адамның денсаулығы - өмір тіршілігінің ең бірінші шарты болып табылады. Сондықтан үкіметіміз денсаулық сақтау ісіне, адамдарымыздың дені сау, ағзасының күшті болуына үнемі қамқорлық жасап отыр. Салауаттылық – саулық кепілі, ал саулық – байлық негізі. Бүгінгі дені сау ұрпақ – елдің ертеңгі жалғасы. Денсаулық баға жетпес жалғыз ғана асыл дүние. Ол жақсы болу үшін не уақытты, не күш-жігерді, не еңбекті, тіпті барлық дүниені аямай жұмсауың керек. Өмірдің шаттығы мен қызығы денсаулыққа байланысты.

Қорыта келгенде «Денсаулық– зор байлық»- деп атамыз қазақ бекер айтпаған болар. Әр адамның өмірінде денсаулықтың орны бөлек. Сондықтан денсаулығымызға көңіл бөліп, дұрыс сақтанғанымыз жөн. Деніміз сау болмаса, ауру меңдеп, қалжыратса, шалқыған байлықтан, ақшадан не пайда?! Осыдан біз ненің бірінші байлық екенін аңғарамыз. Салауатты өмір салтын ұстануда тек қана денсаулық қана емес, айналаңның тазалығы да үлкен рөл атқарады. Сондықтан да әрбір адам салауатты өмір салтын ұстануы тиіс. Осыған байланысты Шопенгауердің «Дені сау кедей – ауру корольден бақытты», - деген қанатты сөзі өте орынды айтылған.

«Шертпе күй шеберлері»

(Өнер мектептерінде, музыка мектептерінде сынып сағаттарын өткізуге арналған)

Рамазанова Меруерт Шаймуратовна

II санатты «домбыра» сыныбының оқытушысы

ШҚО Курчатова қаласы КМҚК «Балалар музыка мектебі»

Күй — домбыра кеудесіндегі жаңғырған жан дауысы. Ақындық зор шабытпен сипаттаған, баяндаған өмір көрінісі. Соның бірі қуаныш — ренішке ғана, саяды. Ал қуаныш, реніш — өмір күресіндегі алапат сезім арпаласы. Оны М. Әуезовтың сөзі мен айтқанда: «Жалпы музыка атаулы нәрсе, елдің сезім байлығы мен ішкі жатылыс қалпын білдірсе, солардың ішінде ең толғаулы, ең терең сырлысы — күй» — дегенге тіреледі.

Қазақ халқында күй байлығы өте мол. Әр дәуірде туған дарынды күйшілер сол халық мұналарын үйреніп, иеленіп қалумен қатар оны әрі қарай дамытып, өз жандарынан күйлер шығарып, байытып отырған. «Қорқыт күйі», «Асан қайғы», «Азамат қожа», «Ақсақ құлан», Саймақтың «Сары өзені», «Нар идірген», «Аңшының зары» сияқты көптеген күйлер тарихи — аңыз оқиғаларды баяндаса, енді бір қатары халықтың әлеуметтік тіршілік тынысына байланысты өмірге үн қосып «қайғысы мен қуаныш сезімдерін толғайды.

Күй — композитордың ішкі Жан сырының айнасы десен, оның «күй» деген атының өзінде үлкен қуат, шабыт күдіреті жатады. Қазақ халқы күйшіні ерекше қадірлеп, домбырашыны «бармағынан бал тамған», «адамның жорғасы» деп, олардың аттарын ерекше құрметпен атаған.

Қазақ күйшілерінің орындаушылық дәстүрін сөз еткенде, оның үлкен мектебіне жататын шертпе күйлерді айтамыз.

Шертпе күйлер кең байтақ Қазақстанның шығысы — Алтай, Тарбағатай, орталығы — Ұлытау, Шыңғыс тау өңірінен бастап Жетісу, Қаратау, Сыбойына дейін қонысталған ел арасына көп тараған шертпе күйлердің орындаушылық негізін салып мектебін қалыптастырушы Тәттімбет Қазанғап ұлы.

Тәттімбет Арғын асқан ардагерім,
Шығарған қырық күйін өрім-өрім.
Арқада одан асқан күйші бар ма,
Сусынын қандыратын туған елдің - деп, Біржан — сал жырлапты.

Тәттімбет 1815 ж. Қарағанды облыс Қарқаралы уезіне қарасты Қу болысы, Қызылжал қыстауында дүниеге келген.

Тәттімбеттің қырықтан астам күйі болған. Оның «Қосбасар» (бірнеше нұсқасы), «Саржайлау», «Терісқақпай», «Сылқылдақ», «Бес төре», «Былқылдақ», «Азамат қожа», «Кокей кесті» т.б. күйлері ел арасына кеңінен таралып, домбырашылардың сүйіп тартатын әсем әуеніне айналған.

Бұлақ па мына күй сылдыр етті,
Барады жүректегі жуып дертті.
Егіліп қайыршақтай жұмсардым ба,
Қайратым қаратастай қайда кетті.
Беу шіркін таудың күйі, тастың күйі
«Сылқылдақ» мына бір күй тым тәтті екен,
Қосылып қызықтаған жастың күйі.

«Сылқылдақ» Тәттімбет лирикасының шынңы. Бұл күйде композитор өзімен күй сайысына түсіп, өнер көрсеткен домбырашы қызға арнап тартқан дейді.

«Сылқылдақ» күйін тыңдау

Осы Тәттімбеттің күлеріне қызығып оларды үйренуге — құштарланған Сүгір Әлиұлы болатын.

Сүгір Әлиұлы 1882 ж. Шымкент облысы Созақ ауданында туды. Бала жасынан құлағы Тәттімбет күйлерімен ашылған.

Сүгір кейін Ықыластан тәрбие алып орта жасқа келгенге дейін өз өнерін шыңдау, іздену, үйренумен өтті.

Сүгір «Аққу», «Бес жорға», «Тел қоңыр», «Шалқыма», «Жолаушының жолды қоныры», «Тоғыз тарау» т.б. күйлерді шығарған.

Сүгірдің «Шақымасында» мифологиялық сарындар оның о басты музыкалық емес медитациялық жанр болғандығын болжауға ұшық береді.

Қазақта кейде жүйкесі ауырған адамды сандырақтап жатыр демейді. «шалықтап» немесе «шалқып» — жатыр дейді. Бұл күйді бақыстар кезінде ойнаған деп жорамалдайды.

«Шалқыма» күйін тыңдау

Мынау күй — секілді гой жыр әдемі,

Сан ғасыр тартқызатын сұрап елі.

Жарықтық Сүгір ата тіріліпті,

Туған соң Төлегендей мұрагері.

Төлеген Мамбеков 1922 жылы Шымкент облысы Созақ ауданында Сызған ауылында дүниеге келген.

Оның «Ел жаңа» — Қазақстанның 50 жылдығына, «Өрлеу»-тоғызыншы бес жылдықтың еселі еңбегіне арналған, өзінің 50 жасына арнап «Асу», өзімен бірге ұлы Отан үшін шайқаста құрбан болған достарына арнап «Ескерткіш» атты күйлерді тебіріне толғады. Әсіресе, өзінің сүйген жары қайтыс

болуына байланысты шығарған төрт күйі кімді-де болса толқытарлық. Бұл күйлер мазмұны жағынан біріне — бірі жалғасып бір оқиғаның желісін үзбей тұтасымен баяндайды. «Бұл қалай?» науқас адамның нашарлауына, «Қоштасу» қайтыс болуына арналады. Ал «Салтанат» күйі өзінің кенже қызы Салтанаттың, мамасын жоқтап жылауын «Сағыныш» күйі бес қыз бен бір ұлдың анасын сағынғанын бейнеледі. Міне, Төлеген Мамбеков күйлері осылайша сан тақырыптарды қамтып сыр шертеді.

Қос шектің қоңыр үнін сүйген ем,

Хас өнерден әлі күнге сый көрем.

Не нәрсеге мың сүйсінер сүйсінсе,

Бала күннен құмар болдым күйге мен!

Раздық Ахметжанұлы 1905 жылы дүниеге келген. Ол шертпе күйдің шынайы шебері болатын, күйді ерекше бір шабыт құшағында отырып шертетін.

Раздық әбден қартайған Шабатай атты домбрашыны «пір» тұтатын еді. Қолына домбыра алғанда Шабатайдың атын атамайтын кезі болмайтын. Раздық дүние жинап, малдың басын құрауға құлқы болмаған, дүниеқор кейбір, ағайындарын ұнатпайтын. Оның есесіне жалғыз жүйрік аты, қыран бүркіті мен құмай тазысы болды.

Раздықтың «Аңшының зары», «Шыңырау», «Сал күрең», күйлері күні бүгінге дейін өз бояуын жоғалтпай, өз тарихымен жадымда сақталып келеді.

«Аңшының зары» күйі өз алдына бір, аңыз. Аңыз екі, ағайынды жігіт ортасында өткен тарихи трагедияны баяндайды.

Бауырды бауырынан қаза бөлген,

Сонда ажырамай саз-әуеннен,

Қайғысын ән-күй етіп Даласына
Қанымен жүрегiнiң жаза берген!
«Аңшының зары» күйiн тыңдау

Шертпе күй мектебiн жалғастырып, өркендеткен композиторлар көп, олар - Қ. Ахмедьяров, Н.Тлендиев, Т.Атығаев, С.Тұрысбеков сияқты елiмiзге танымал күйшiлер.

«Аққу», «Әлқиса», «Бөзiнген», «Мұрагер» — осы күйлердiң аттарын атағанда халқымыздың сүйiктi композиторы, халық қахарманы, дирижер, инструменталист Нұрғиса Тлендиевті есiмiзге аламыз.

Нұрғиса Тлендиев 1925 жылы 1 — сәуiрде Алматы облысы Iле ауданына қарасты Шилiкемер ауылында дүниеге келген.

Алғаш Құрманғазы атындағы Қазақ Ұлт Аспаптар оркестрiн құрып, қазақтың аспаптық музыкасын елге танытқан Нұрғиса, ағамыз едi.

Мынау саз айдын тербеп сұңқылдаған
Аққу ма, жалықпастан мың тыңдағам.
Өлмейтiн сұлулықтың сырын ұқ деп,
Қайталап жатыр — ау ал мүмкiн маған.
«Аққу» күйiн тыңдау

Секен Тұрысбеков Ұржар ауданы «Бiрiншi май» совхозында дүниеге келген.

Секен күйлерi — әр жүректiң айтылмаған әнi, тартылмаған күйi, таусылмас арманы, орны толмас өмiр өксiгi, көңiл толқындарындағы мұң шалған күрсiнiс, бiр сөзбен айтқанда адам рухындағы қисапсыз оюлармен кестелген көркемдiк ой-сезiм толғау толқындарының сұңғат-сұңғыла мұраты.

Секеннiң «Өкiнiш» күйi 1985–87 жылдар аралығында жазылған автор бұл күйдi өз күйлерiнiң iшiндегi үздiгi санайды. Бұл күйдi Секен өзiнiң өнерiне үлкен бата берген, өз жолында кездескен үлкен азаматтардың бiрi Е. Қомағанов марқұмға арнап шығарған.

Секен күйлерiнiң iшiнде елiмiзге танымал 1985–87 жылдар аралығында жазылған күйiнiң бiрi «Көңiл толқыны».

Кейде көңiл кемел ойды көксейдi,
Қиялдайсын, қиялдың да жоқ iшегi.
Адам, Тағдыр, Бақыт, Үмiт саздары —
Сөйлеп кетсе бұл домбыраның екi iшегi.
«Көңiл толқыны» күйiн тыңдау
Домбыраның дейдi кiм «құты кеттi»?...
Сал серiгiн бұл қазақ күтiп өттi.
Көз тимесiн дегендей, моншақ тағып,
Көрiк болсын дегендей, үкiлептi.
Бұл қазақ мұң жапса да қас-қабакты,
Қастермелей ән — күйден басқа бақты,
Тұтқиялдан жау тиген кездерде-де
Домбырасын жұртына тастамапты!

Осымен бүгiнгi «Шертпе күй шеберлерi» атты сынып сағатымыз аяқталды, келесi кездескенше сау болыңдар!

«Мамандығым мақтанышым»

Рахимбаева Айнур Жоламановна, тәрбиеші

Семей қаласы «Айіскер мектепке дейінгі шағын орталығы»

Адам баласы адам баласынан ақыл,
ғылым әр мінезінен деген нәрселермен озады.

Абай

Бұл мамандық мақтанышым келешегім. Келешегім демекші, алдағы өмірімді балалармен байланыстырмай елестету қиын. Ал сол балаларды болашаққа нағыз азамат етіп тәрбиелеу ата-анамен тәрбиешінің ең бірінші міндеті деп ойлаймын. Екі аралықта жарасымды жылулық пен татулық мейірімділік, ілтипатылық болса кез келген мақсатқа жету қиын кәміл сенемін. Осы бір балғын бүлдіршіндер балабақша табалдырығын аттайсалысымен сәби күлкімен бүкіл дүниені жайнатып өзінді мазалайтын ойларды ұмытасын. Осындай тәрбиеші бақытына кеңелгеніме қатты қуанасын. Мектепке дейінгі жастағы балаларға алғашқы тіршілік әрекетін алуан түрлі тәрбиенің өз жанұясында ауысады. Жалғасы балабақшаға тығыз байланысты. Қазіргі кезде білім нәрін сусындату тәрбиешіге әр баланың ішкі жандүниесін мінез құлқын зерттеп, қадағалап үйреніп бір нәтижеге жетуіне болады. Еңбегінің жемісін көріп мақсатқа жете бастайсын. өмірдің мәні адал еңбекте философиялық кәсібің-нәсібің дейді қазақ даналығы. Шын жүреппен қалаған кәсіп арқылы ғана жемісті еңбек арқылы өмірлік нәсібінді, абыройынды беделінді қоғам алдындағы борышымызды құрметтеуді еселей аласын. Ал тәрбиеші болу айтуға оңай шаруа емес. Мамандықтың бәрі жақсы тек шынайы сүйіспеншілікке бөлену таңдай білу керек. Ұстаздық еткен жалықпас үйретуден балаға деп Абай атамыз айтқандай. Баланың ішкі әлемі – тәрбиенің негізі. Ұлттық тәлім тәрбие жас ұрпақтың ұлттық бойына нақыштарды тәрбиені сіңірту. Ата-аналар тарапынан жол берілетін осы кемішіліктерді ескере отырып отбасы тәрбиесінен үлес қосуға да болады. Мысалға: Тапсырмалар беру ұжымға араластыру. Тақырыптар бойынша көрмелер ұйымдастыру. Ашық сабақтарға, ертеңгіліктерге, тақырыптық сабақтарға қатыстыру. Ата-аналармен ойын сауық бірлесіп кештерін сұрақ жауап викториналарын ұйымдастыру. Тәрбиеші ұстаз жас ұрпақтың рухани сәулеткері, сенімді өкілі. Қазақ балабақшасының болашағы туралы Мағжан Жұмабаев әр бір елдің келешегі балабақшадан басталады деді. Ұлы жазушы әрі ғұлама Мұхтар Омарханұлы Әуезов Өзінің пікірінде «Ел болам десен бесігіңді түзе деген солай болса болашағының жарқын болғай. Еліміздің көк байрағы әлемді шарлай тәрбие саласы еңбегіміз қашанда жемісті болсай. Осы мамандықтың иесі атанғаным 2010 жылдан бастап тәрбиеші болып келем. Тәрбиеші болудың қиындығы мен қызығы ауыртапашылығы жауапкершілігі қатар жүреді. Адамзаттың бәрін сүй Абай. Атамыз айтқандай әр баланың жанын терең сезініп жан жақты сүйіп тәрбиелеу. Тәрбиешілеріміздің міндеті жас ұрпақты тәрбиелеу балалардың еркін деамалып рухани тұрғыдан білім тәрбие алуына жағдай жасау. Мәдениетті адам ғана өзгелерге мақтаныш бола алады. Менде өз мамандығымды шынайылықпен таңдадым. Өзім өз мамандығымды сүйіп ұнатамын. Бүгінгі күннің басты тәрбиешілерінің міндеті соның ішінде басты міндетім, әлеуметтік өркениетке ұмтылып дүниеге іргелі ел ретінде танылып тәуелсіздіктің тұғырын берік ұстаным Қазақстан Республикасының болашағын тәрбиелеу білімді, білікті, саналы азамат етіп тәрбиелеу парызым.

«Основные проблемы обучения профессиональному казахскому языку в колледже и пути их решения»

Темирбулатова Алма Асхатовна

преподаватель казахского языка и литературы

Частное учреждение «Карагандинский коммерческий колледж»

Язык – это средство общения, средство выражения мыслей и рассуждений человека. В мире существует много разновидностей языка, среди них есть и государственные и официальные, профессиональные и иностранные, популярные и не очень, и т.д. Сегодня хочется обратить внимание на развитие и обучение профессиональному казахскому языку в колледже, потому что существуют определенные сложности, как в преподавании, так и в недостаточной оснащенности учебным материалом. Учебники и пособия, разговорники по профессиональному казахскому языку, которые имеются в наличии, не отражают всех лексических тем, всех ситуационных задач, которые необходимы в будущей профессиональной деятельности специалиста. В своей работе приходится часто обращаться к учебникам по специальным дисциплинам, например, «Обслуживание на предприятиях общественного питания», «Технология приготовления пищи», «Менеджмент», «Бухгалтерский учет» и т.д, где подбираются необходимые для каждой специальности материалы, термины, ситуационные задачи, обрабатываются, формируются тексты на казахском языке, выписываются наиболее употребляемые термины по специальности, затем разрабатываются задания.

Основной и самой главной проблемой преподавания профессионального казахского языка считаю - отсутствие мотивации у студентов, после окончания колледжа выпускник устраивается на работу, не все работодатели требуют знания государственного языка. Поэтому у преподавателей казахского языка стоит непростая задача - необходимо постоянно находить приемы и методы, чтобы заинтересовать, мотивировать, убеждать о необходимости знания государственного языка.

Для повышения результативности качества преподавания своего предмета, использую все четыре вида речевой деятельности как: чтение, говорение, письмо и аудирование. Долгое время в своей практике, аудирование применяла в незначительном объеме, считая, что данная форма достаточно сложна в усвоении. Когда у студента небольшой словарный запас, навыки разговорной речи, письма, чтения не отработаны, то аудирование идет очень трудно. Посещая курсы английского языка, я заметила, что на курсах огромное значение придают именно аудированию, предлагаются задания на обработку воспринятой на слух информации и это дает хорошие результаты. Тренирует память, развивает внимание и слуховое восприятие. После этого, я изменила отношение к данному виду речевой деятельности, стала их чаще применять на занятиях, например, заранее записанный на аудио текст «Салық, оның түрлері» для бухгалтеров, первый раз его прослушивают для того, чтобы понять общий смысл, определить знакомые слова и выражения. Затем должны ответить на вопросы, которые должны быть составлены на каждое предложение, чтобы помочь раскрыть общее содержание материала. Данное задание дает возможность студенту проговорить фразы, произнести отдельные слова из текста, ответить на вопросы. Второе прослушивание текста и задания к нему должны быть построены таким образом, чтобы понять насколько правильно студент воспринял информацию, подготовить предложения из текста с правильной и неправильной информацией, студент на слух должен определить «Дұрыс» или «Дұрыс емес» говорилось об этом в тексте. Данное задание воспитывает в студенте такие черты как внимательность и наблюдательность. Третье прослушивание можно связать с заданиями по грамматике, в каком времени происходит действие, какие формы глагола использованы, определить значения существительных, прилагательных и т.д. Разработав такие материалы к

уроку, мы «убиваем двух зайцев», применяем активно «аудирование» и одновременно у нас получаются дифференцированные задания, для разного уровня подготовки студентов.

Задачей для преподавания профессионального казахского языка является - обучить студента профессиональной лексике, чтобы он смог самостоятельно применять полученные знания на практике, находить выход из ситуации, ориентироваться в пространстве. Колледж готовит будущих поваров, технологов, программистов, делопроизводителей, бухгалтеров и менеджеров. Профессии, которые требуют общения с клиентами на профессиональные темы и ситуации. Общение с клиентами зачастую происходит в устной форме, а эффективным средством устной речи служит диалог. Для диалога подбираются темы, необходимые в будущей профессиональной деятельности, и в целом, в повседневной жизни. Для обучения говорению использую различные задания и упражнения, заучиваем готовые клише. С помощью упражнений проверяю произношение, словарный запас, правильное применение знаний по грамматике.

В этом году, в связи с распространением пандемии коронавируса, вынуждены были перейти на дистанционное обучение, что позволило поменять методику обучения. Изучение языка требует живого общения, но в сложившейся ситуации необходимо было перестроиться и настроиться под новые требования. Особенно тяжело было в условиях дистанционного обучения дается изучение грамматики, поэтому после того как на цифровой платформе выставляется новая тема, необходимо дать краткое пояснение на русском языке, затем несколько тренировочных упражнений. Тренировочные упражнения дают возможность самостоятельно отработать тему, главное, в конце выложенного материала предоставить правильные ответы, тем самым студенты будут иметь возможность проверить себя. В связи с переходом на дистанционное обучение, возникает другая проблема, студент имея все Интернет ресурсы под рукой, может просто воспользоваться готовыми ответами. А чтоб такого не случилось, предметнику необходимо приложить усилия и разработать задания таким образом, чтоб оценить конкретного студента объективно. Например, лексическая тема «Оформление стола», для каждого студента - технолога предлагаются фотографии накрытого европейского стола и казахского стола. Задача студентов найти разницу и сравнить. Допустим, повторение лексики: *стол - үстел, биік үстел – төмен үстел, екеуі де дөңгелек үстелек, үлкен және кішкентай, үстелдің жасалуы неден басталуы керек, тәртібі қандай, мейрамхана мен асханада жасалған үстелдің айырмашылығы неде?* и т.д. Организовать работу в парах, через видеоконференцию, по теме: «Пригласите на чаепитие». Задания такого плана позволяют освоить новый материал и повторить пройденный, когда вы приглашаете на чаепитие, должны вспомнить наименования блюд, посуды, приборов, формы вежливого общения.

Дистанционное обучение позволяет активно использовать видеоуроки, аудиоматериалы, презентации, фильмы – это дает возможность студентам несколько раз просмотреть, прослушать и закрепить материал. При проведении контрольной работы или зачета, необходимо определить вариант для студента, установить «ограничение по времени», задания должны быть продуманы, чтобы студент смог успеть выполнить все задания в установленное время.

Как показывает практика, дистанционное обучение имеет свои плюсы и минусы. Из положительных моментов нужно отметить, то что приучает студента к самостоятельности, он всегда можно вернуться к изучению более сложных тем, несколько раз посмотреть видео-лекции, презентации, материалы лекции, повторить и проработать материал.

Минусы дистанционного обучения – это отсутствие личного контакта студентов друг с другом и с преподавателями. Для изучения языка такая форма обучения не подходит, потому что не развивает такие черты как коммуникабельность, уверенность, навыки работы в команде и т.д. И еще одна проблема существует, считаю наиболее важная, когда нет воз-

возможности проследить самостоятельно ли студент сдавал, видеонаблюдение тоже не дает 100% уверенности.

В конце, хочу отметить, что даже самые лучшие технологии в мире не заменят живого общения человека с человеком.

«Особенности экологического воспитания детей дошкольного возраста»

Хальзова Ирина Николаевна

воспитатель КГКП я/с «Малыш» Карагандинская область, город Сарань

Аннотация

В данной статье рассматривается актуальность и особенности экологического воспитания дошкольников из педагогического опыта работы воспитателя. В настоящее время в области экологии просматриваются новые тенденции и проблемы, свидетельствующие о необходимости выхода экологического воспитания на качественно новый уровень. Содержание экологического образования дошкольников необходимо рассматривать, прежде всего, в рамках системы непрерывного экологического образования.

«Человек стал человеком, когда услышал шепот листьев и песню кузнечика, журчание весеннего ручья и звон серебряных колокольчиков в бездонном летнем небе, шорох снежинок и завывание вьюги за окном, ласковый плеск волны и торжественную тишину ночи, — услышал, и, затаив дыхание, слушает сотни и тысячи лет чудесную музыку жизни».

В. А. Сухомлинский.

Дошкольный возраст — самоценный этап в развитии экологической культуры человека. В этот период закладываются основы личности, в том числе позитивное отношение к природе, окружающему миру. В этом возрасте ребенок начинает выделять себя из окружающей среды, развивается эмоционально-ценностное отношение к окружающему, формируются основы нравственно-экологических позиций личности, которые проявляются во взаимодействиях ребенка с природой, в осознании неразрывности с ней.

Экология в переводе с греческого языка — наука о доме. Имеется в виду дом не как помещение, где мы живем — это весь окружающий мир вокруг нас. Человек не потребитель природы, а часть природы, полностью зависящая от нее. В дошкольном возрасте дети наиболее эмоциональны, чувствительны, восприимчивы. Они все пропускают через сердце. Дети замечают такие мелочи, происходящие в природе, на которые взрослые просто не обращают внимание. Поэтому дошколятам надо давать знания и понятия бережного, заботливого отношения к окружающему миру. Как взрослые относятся к окружающей среде, так и ребенок будет поступать.

Экологическое воспитание детей дошкольного возраста — это и нравственное воспитание. Воспитывается гуманное отношение и понимание важности всего живого. Стремление ценить, беречь, защищать природу. В процессе экологического воспитания ребенка большую роль играет совместная деятельность педагога и дошкольника, т. к. педагог является носителем экологической культуры, владеет методикой экологического воспитания, способствует формированию практических навыков.

Основополагающими принципами нашей работы по экологическому воспитанию являются: *принцип регионального компонента* изучение природы родного края позволяет формировать у детей понятия на основе непосредственного наблюдения и изучения предметов и

явлений окружающей природы; использовать имеющую у детей информацию для того, чтобы они применяли свои знания в разнообразных видах практической деятельности; помогает решать задачи воспитания нравственно-патриотических чувств, воспитания гражданственности, создавать благоприятные условия для самовыражения, организации коммуникативного общения, в котором каждый ребенок имеет возможность проявлять свою индивидуальность.

Принцип научности и доступности понятий. На каждом этапе работы с детьми первоначальные представления углубляются, насыщаются содержанием, постепенно переходя в понятия, которые формируют знания. Таким образом, естественные научные знания оформляются по схеме: «представления — понятия — знания». Такая последовательность обеспечивает преемственность знаний и углубление их содержаний.

Принцип «спирали» необходим для того, чтобы дети, возвращаясь к тем или иным объектам и явлениям природы, шли из года в год по восходящей линии, углубляя и расширяя представления и понятия, учась применять более сложные приемы и методы исследования. Следует подчеркнуть, что для детей дошкольного возраста характерными являются кратковременность интересов, неустойчивое внимание и утомляемость. Поэтому, обращение к одной и той же теме несколько раз способствует развитию внимания детей и длительному сохранению интереса. Для достижения этой цели надо решить следующие задачи: развивать познавательный интерес к миру природы; направлять активную деятельность дошкольника на осознанное сохранение природы; воспитание экологического сознания, нравственного отношения к миру; формировать у детей экологические знания, культуру и отношение к природе.

Чтобы повысить эффективность экологического образования использую в своей работе с детьми различные формы и методы: экологические экскурсии; экологические конкурсы; экологические акции; мини-лаборатория юного эколога; экологические выставки и экспозиции; дни экологического творчества; экологические сказки; экологические занятия; обсуждение и проигрывание ситуаций; трудовой десант; экологические игры (дидактические и речевые логические задачи, сюжетно-ролевые, подвижные игры).

Экологические сказки. Интерес детей к экологической сказке определяется, прежде всего, новизной сюжета, наличием необычных персонажей, их действий, а также конечным результатом. Экологические сказки учат научному видению мира в занимательной форме, помогают раскрыть сложные явления в природе. Детям младшего дошкольного возраста, наиболее интересны сказки о животных. Старшим дошкольникам очень нравятся волшебные сказки. Сказки, написанные самими детьми, занимают особое место в экологическом воспитании. Они помогают нам глубже понять детские интересы и их направленность.

Практическая деятельность в природе детей. Важнейшим показателем бережного и заботливого отношения к растениям и животным, является желание детей принимать активное участие в уходе за ними. Мы учим детей осознавать, что уход направлен на удовлетворение потребностей растений и животных (в пище, воде, тепле, солнце, и др.). Постепенно, дети прослеживают и полностью начинают понимать зависимость жизни и состояния растений и животных от труда человека.

Природоохранные акции — это общественно-значимые мероприятия, направленные на сохранение объектов природы. Совместно с родителями мы проводим такие природоохранные акции:

- «Чтобы деревья были большими» (посадка деревьев);
- «День цветов» (создание цветочных клумб);
- «Аптека природы» (сбор лекарственных трав: календула, ромашка, валериана);
- «Птичья столовая» (изготовление кормушек и подкормка птиц в зимнее время)
- «Чистое утро» (уборка территории);
- «Чтобы дольше жили книжки» (уход и обновление).

С уверенностью могу сказать, что, участвуя в акциях, дети пропускают знания через себя, используют их на практике, приходят к пониманию природных процессов, они осознают ответственность за последствия некоторых своих действий, они растут увлечёнными, не равнодушными людьми.

Реклама — это определенная информация, которая упакована в оригинальную форму. Кроме информации реклама несет в себе определенный эмоциональный настрой. Опыт показывает, что, предложив детям создать свою рекламу, они с восторгом включаются в эту игру. Чтобы составить рекламу ребенок должен как можно больше узнать об объекте и выделить наиболее характерные, на его взгляд, особенности.

Эксперименты и опыты. Огромный интерес дети проявляют к исследовательской работе. В процессе работы дети учатся размышлять, формулировать и отстаивать свое мнение, обобщать результаты опытов, строить гипотезы и проверять их. Например: очень просто и легко объяснить пятилетнему ребенку, что нас окружает воздух и он невидим, но его можно обнаружить: подуть на ладошки и почувствовать ветерок, взмахнуть рукой около листка, лежащего на столе и увидеть, что лист двигается.

В ознакомлении с природой особое место занимают *дидактические игры*. В дидактической игре, ребенок учится вычленять отдельные признаки предметов, явлений, сравнивать их, группировать, классифицировать по определенным общим признакам. Дети начинают рассуждать, делать выводы, обобщения, при этом тренируется их внимание, память, произвольное восприятие. Игры дают возможность детям оперировать самими предметами природы, сравнивая их, отмечать изменения отдельных внешних признаков.

Экологическое воспитание дошкольников – трудоемкий многогранный процесс познания природы, представляющий собой формирование основных приоритетов экологической культуры путем тесного переплетения знаний, практической деятельности и духовного начала каждого ребенка. Начиная работу на первой ступеньке образования в форме игровой деятельности, мы формируем у ребенка потребность бережного целесообразного расходования природных богатств, воспитываем чувство персональной ответственности за их сохранение и приумножение.

Литература:

1. Методика ознакомления детей с природой в детском саду. /Под ред. Саморуковой. М., 1992. – 78с.
2. Нестерова И.А. Экологическое воспитание детей дошкольного возраста // Образовательная энциклопедия ODiplom.ru - <http://odiplom.ru/lab/ekologicheskoe-vospitanie-detei-doshkolnogo-vozrasta.html>
3. Николаева С. Н Общение с природой начинается с детства. Пермь, 1992. – 126с.
4. Николаева С. Н. Методика экологического воспитания дошкольников. М., 1999. – 94с.

Шығармашылық мүйісі/Уголок творчества

Абенова Наргиз Азаматовна
г. Костанай ШЛ №1
рук.: Приходько Татьяна Валерьевна

Алтай Диар
Алматы обл., Іле ауд., Өтеген батыр кенті
№38 мектеп-гимназиясы
жет.: Абдиева Айгуль Каирбергеновна

Алибекова Нурай Алмазкызы
г.Кызылорда
Школа-лицей №23 им. Ж. Кизатова
рук.: Мухамбеткалиева Мира Маратовна

Никулина Кристина Михайловна
Мангистауская область, город Актау
ГККП «Детский сад №36 «Топотушки»»
Рук.: Эскерова Гульмира Зедулаховна

Сабинова Наиля Абдурашитовна
г. Алматы ГККП «ясли - сад» № 98
рук.: Рысбаева Майя Валихановна

Букетаева Перизат Кадыржановна
 город Кокшетау, IT школа-лицей
 Рук.: Науразбаева Динара Кабдылкакимовна

Юрченко Ксения Евгеньевна
 г. Тараз Гимназия №24
 Рук.: Юрасова Наталья Александровна

Керейбай Тамерлан Даулетович
 Павлодар облысы Екібастұз қаласы
 КМҚК №26 «Балапан» бөбектер бақшасы
 жет.: Табулдинова Гаухар Муксыновна

Курбанов Амир Фарухович
 г. Алматы ГККП «ясли - сад» № 98
 Рук.: Рысбаева Майя Валихановна

Бектас Батырхан
 Ақтөбе қаласы МККК №39 «Достық»
 мектепке дейінгі ұйымы
 жет.: Досжанова Гүлжанат Жолдыбайқызы

Требования к содержанию и оформлению

Авторские права.

Высылая материалы, автор гарантирует, что

- по данной работе у автора нет обязательств перед третьими лицами, препятствующими размещению материалов;

- отправляя материал для публикации в журнале, Вы подтверждаете, что права на нее принадлежат Вам, и если возникнут проблемы с соблюдением авторских прав, то обязуетесь разрешать их самостоятельно;

Требования к содержанию и оформлению статей:

1. В структуру статьи должны входить: заглавие статьи; ФИО автора/ов; занимаемая должность; название учреждения; город/район; текст статьи; список литературы, который должен содержать лишь цитируемые в тексте работы.

2. Заглавие статьи должно быть информативным, лаконичным.

3. Статья предоставляется в редакцию журнала в электронном виде.

4. Объем статьи не должен превышать **4 страниц** формата А4, страницы должны быть целиком заполнены текстом. Шрифт 14 Times New Roman, интервал – 1,0. Поля: слева, справа, сверху, снизу – 2 см, включая таблицы, схемы, рисунки и список литературы.

5. Все формулы должны набираться в «Редакторе формул» в текстовом редакторе Word.

6. Все графики и диаграммы и прочие выстраиваемые объекты должны быть снабжены числовыми данными, обеспечивающими при необходимости их (графиков, диаграмм) достоверное воспроизведение, размер шрифта -12 пт.

7. Табличные сноски располагаются под таблицей.

8. Список литературы оформляется в конце статьи.

9. Статья сопровождается краткими аннотациями (5-7 предложений), содержащими информацию о тематике и проблематике статьи, цели ее написания.

10. Ответственность за содержание статьи несут авторы.

11. Редакционная коллегия оставляет за собой право публикации или отклонения статьи.

12. Материалы авторам не возвращаются.

13. Статьи, оформленные с нарушением требований, к регистрации не принимаются.

14. Фото не помещать в текст (сохранять отдельно в формате JPG с нумерацией от №1, №2). В тексте статьи указывать номер фото, выделяя жирным шрифтом.

15. В отдельном от статьи файле (Заявка) указываются сведения об авторе: ФИО, учёная степень, учёное звание, занимаемая должность, название учреждения, домашний адрес, контактные телефоны, e-mail.

16. Можно приложить качественную фотографию автора (в электронном виде).

17. Редакционная коллегия имеет право вернуть на доработку автору материалы при невыполнении предъявляемых требований, наличии орфографических, грамматических и стилистических ошибок, отрицательной рецензии.

18. Статья обязана сопровождаться Рецензией, с подписью автора и печатью учреждения, в которой работает рецензент (авторами рецензии могут быть, руководители МО, методисты, ППС института или вуза)

19. Материалы представляются на казахском или русском языках на электронный адрес ziat.journal@mail.ru

Требования к содержанию и оформлению методической разработки:

1. Представляемый материал (методическая разработка, конспекты) должен являться оригиналом, не опубликованным ранее в других печатных изданиях.

2. Первая страница должна содержать следующую информацию: заглавие, фамилию, имя автора, место работы (наименование организации) автора, далее следует текст.

3. В конце метод.разработки должен быть приведен список использованной литературы.

4. Материалы представляются на казахском или русском языках на электронный адрес ziat.journal@mail.ru в формате «Microsoft Word».

5. Объем текста не должен превышать **4 страниц** формата А4. Набор текста должен быть осуществлен с учетом соблюдения общепринятых стандартов (абзацные отступы, «одинарный» межстрочный интервал и тп.), тип шрифта «Times New Roman», шрифт 14, интервал – 1,0. Поля: слева, справа, сверху, снизу – 2 см.

6. Ответственность за содержание материала несут авторы.

7. Методические разработки, оформленные без соблюдения данных требований не принимаются к публикации.

8. При наличии редакционных замечаний материал так же возвращается автору на доработку.

Мазмұны мен ресімделуіне қойылатын талаптар

Авторлық құқық.

материалды ұсынғанда, автор кепілдік береді

- осы жұмыс бойынша авторда материалдарды орналастыруға кедергі келтіретін үшінші тұлғалардың алдында міндеттемелер жоқ;

- журналға материалды жариялауға жібере отырып, сіз оған деген құқық Сізге тиесілі екенін растайсыз, егер авторлық құқықты сақтауда проблемалар туындаса, оларды өз бетінше шешуге міндеттенесіз;

Мақалалардың мазмұны мен ресімделуіне қойылатын талаптар:

1. Мақала құрылымына: мақаланың атауы; автордың аты-жөні; атқаратын қызметі; мекеменің атауы; қала/аудан; мақала мәтіні; тек жұмыс мәтінінде дәйексөз келтірілетін әдебиеттер тізімі кіреді.

2. Мақаланың тақырыбы ақпаратқа толы, жинақы болуы керек.

3. Мақала журнал редакциясына электронды түрде ұсынылады.

4. Мақала көлемі А4 форматындағы 4 беттен аспауы тиіс, беттер толық мәтінмен толтырылуы тиіс. Қаріп 14 Times New Roman, интервал – 1,0. Өрістер: сол, оң, жоғарғы, төменгі – 2 см, кестелерді, сызбаларды, суреттерді және әдебиеттер тізімін қоса алғанда.

5. Барлық формулалар Word мәтіндік редакторында "Формулалар редакторында" терілуі тиіс.

6. Барлық кестелер мен диаграммалар және өзге де құрылатын объектілер сандық деректермен жабдықталуы тиіс, қаріп мөлшері -12 пт.

7. Кестелік сілтемелер кестенің астына орналастырылады.

8. Әдебиеттер тізімі мақала соңында ресімделеді

9. Мақала тақырыбы мен мәселесі, оны жазу мақсаты туралы ақпаратты қамтитын қысқаша аннотациялармен (5-7 сөйлем) сүйемелденеді.

10. Мақала мазмұнына авторлар жауап береді.

12. Редакциялық алқа мақалаларды жариялау немесе қабылдамау құқығын өзіне қалдырады.

12. Материалдар авторларға қайтарылмайды.

13. Талаптар сай келмейтін мақалалар тіркеуге қабылданбайды.

14. Суретті мәтінге орналастырмау (№1, №2 нөмірленген JPG форматында жеке сақтау). Мақала мәтінінде Фото нөмірін жазып көрсеті қажет.

15. Мақаладан бөлек файлда (өтінім) автор туралы мәліметтер көрсетіледі: аты-жөні, оқу дәрежесі, оқу атағы, атқаратын қызметі, мекеменің атауы, мекен-жайы, байланыс телефондары, e-mail.

16. Автордың сапалы суретін (электронды түрде) қоса беруге болады.

17. Редакциялық алқа қойылатын талаптар орындалмаған, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателер, теріс рецензиялар болған кезде материалдарды авторға толықтыруға, өзгертуге қайтаруға құқылы.

18. Мақалаға рецензия жазылуы керек, онда рецензия жазған автордың қолы және рецензент жұмыс істейтін мекеменің мөрі қойылуы қажет (рецензияның авторлары ӘБ жетекшілері, әдіскерлер, институттың немесе ЖОО-ның профессор-оқытушылар құрамы болуы мүмкін).

19. Материалдар қазақ немесе орыс тілдерінде электронды мекен-жайға ұсынылады **ziat.journal@mail.ru**

Әдістемелік әзірлемелердің мазмұны мен ресімделуіне қойылатын талаптар:

1. Ұсынылатын материал (әдістемелік әзірleme, конспектілер) бұрын басқа баспа басылымдарында жарияланбаған болуы тиіс.

2. Бірінші бетте мынадай ақпарат болуы тиіс: материал тақырыбы, тегі, аты, жұмыс орны (ұйымның атауы), әрі қарай мәтін жазылады.

3. Соңында пайдаланылған әдебиеттер тізімі келтірілуі тиіс.

4. Материалдар қазақ немесе орыс тілдерінде "Microsoft Word" форматында электронды мекен-жайға ұсынылады **ziat.journal@mail.ru**.

5. Мәтін көлемі А4 форматындағы **4 беттен** аспауы тиіс. Мәтін терімі жалпы қабылданған стандарттарды (абзацтық шегіністер, жоларалық "бір" интервал және т.б) сақтауды есепке ала отырып жүзеге асырылуы тиіс.), "Times New Roman" шрифтінің түрі, 14 шрифт, интервал – 1,0.

6. Материалдың мазмұнына авторлар жауапты

7. Осы талаптарды сақтамай ресімделген әдістемелік әзірлемелер жарияланымға қабылданбайды.

8. Орталық қойылатын талаптар орындалмаған жағдайда, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателер, болған кезде материалдарды авторға толықтыруға, өзгертуге қайтаруға құқылы.